

Студијски програм: Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Математика			
Наставник: др Наташа Савић, дипл. математичар			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета			
Упознати студенте с основним појмовима математичке логике, теорије скупова, методама линеарне алгебре и основама математичке анализе. Стицање и проширивање математичких знања која су неопходна за разумевање и решавање економских проблема. Оспособљавање студената за математичко изражавање и развијање логичког и аналитичког мишљења. Примена математике у економској пракси и припрема за друге економске предмете.			
Исход предмета			
Савладавањем предмета студент ће бити у стању да:			
- Дефинише операције са исказима и скуповима			
- Израчуна детерминанту произвољног реда;			
- Дефинише матрицу и изврши основне рачунске операције с матрицама			
- Утврди егзистенцију инверзне матрице и да је израчуна;			
- Разликује методе решавања система линеарних једначина и примењује одговарајуће за решавање конкретног система;			
- Израчуна извод и диференцијал функције			
- Разликује методе интеграције код неодређених и примени Њутн-Лајбницеову формулу код одређених интеграла			
- Разликује типове диференцијалних једначина првог реда и примени одговарајуће методе за њихово решавање			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Основни појмови математичке логике и теорије скупова. Скупови бројева. Биномна формула. Матрице и операције са њима. Детерминанте. Инверзна матрица. Системи линеарних једначина. Матричне једначине. Појам функције и основна својства. Појам низа, основна својства и конвергенција. Гранична вредност и непрекидност функција. Асимптоте. Диференцијални и интегрални рачунфункција једне променљиве. Диференцијалне једначине првог и другог реда. Економске функције, примена извода и интеграла на економске функције, мере еластичности у економији. Интересни рачун и његова примена у привреди.			
Практична настава			
Практична настава прати теоријске целине решавањем конкретних примера и задатака			
Литература			
1. Жижовић, М., Николић, О., Ковачевић, И. (2020). Квантитавне методе са збирком задатака,Београд: Универзитет Сингидунум.			
2. Ивовић, М., Борићић, Б., Илић, М., Станојевић, Ј. (2021). Збирка задатака из математике, Центар за издавачку делатност, Београд: Економски факултет,			
3. С. Цветковић, Д Цветковић, Математика, Виша техничка-технолошка школа, Врање, 2006			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава се изводи у учионици комбиновано - интерактивно са, решавањем примера из праксе и уз презентације. Консултације су саставни облик наставе на овом предмету. Теоријска настава обогаћена бројним примерима, на вежбама примена теоријских резултата за решавање задатака, домаћи задаци су испитног нивоа..			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена: 70	Завршни испит	Поена: 30
активност у току предавања	10	писмени испит	20
Домаћи задаци	20	усмени испт	10
колоквијум-и	20+20		
семинар-и			
Студијски програм: Економија и одрживи развој			

Назив предмета: Информатика			
Наставник/наставници: мр Горан Петковић			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема услова			
Циљ предмета Сстицање основних теоријских и практичних знања у области информатике и рачунарства. Обука за рад са програмима за обраду текста, табеларна израчунавања, презентацију, коришћење интернета и алата за вештачку интелигенцију.			
Исход предмета Способност коришћења рачунара у извршавању свакодневних пословних активности.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Увод у рачунарство. Историјски развој рачунара. Бројеви и бројни системи. Подаци и информације. Кодовање. Јединице за количину података. Структура рачунарског система. Персонални рачунари. Хардвер персоналних рачунара. Микропроцесор, спољашња и унутрашња меморија. Периферне јединице. Софтвер. Алгоритми и програми. Базе података. Рачунарске мреже. Интернет. Рачунарство у облаку. Заштита података. Вештачка интелигенција. <i>Практична настава</i> Организација података и оперативни систем. Софтвер за цртање и мултимедију. Софтвер за обраду текста. Софтвер за табеларна израчунавања. Софтвер за презентацију. Интернет сервис и рачунарство у облаку. Вештачка интелигенција.			
Литература [1] Miroljub Zahorjanski, Hronologija nastanka i razvoja računara, ISBN 978-86-7991-392-0, Računarski fakultet i CET, Beograd, 2017. [2] S. Obradović, Osnovi računarske tehnike, ISBN 978-8 6-85081-27-9, Visoka škola elektrotehnike i računarstva strukovnih studija, Beograd, 20014. [3] Joan Lambert, Word 2016 Korak po korak, ISBN: 978-86-7991-390-6, CET, Beograd, 2016. [4] Curtis Frye, Excel 2019 Korak po korak, ISBN: 978-86-7991-414-9, CET, Beograd, 2019. [5] Dragan Tanaskoski, Veštačka inteligencija: osnove i uvod u rad, ISBN: 978-86-7555-479-0, Mikroknjiga, Beograd, 2025.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Метода излагања, метода дијалога, илустративно–демонстративна метода практично на рачунару.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	30
практична настава	10	практично на рачунару	
колоквијум-и	55		
семинар-и			
Начин провере знања могу бити различити, наведено у табели су само неке опције: (писмени испити, усмени испит, презентација пројекта, семинари итд.			
*максимална дужина 2 странице А4 формата			

Студијски програм: Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Одрживи развој			
Наставник: др Гордана М. Мрдак, др Милица С. Станковић			
Статус предмета: Обавезни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета Стицање теоријских и практичних знања о одрживом развоју као мултидимензионалном процесу који обухвата целокупни друштвени систем, преко повећања националног дохотка и производње и институционалне промене у друштву.			
Исход предмета Студенти ће стећи знања о привредном расту и развоју и показатељима одрживог развоја. Студенти ће бити оспособљени за праћење индикатора одрживог развоја који повезују економију, екологију и друштво у целини.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Увод у теорију привредног раста и развоја, Циљеви и показатељи привредног развоја, Фактори привредног развоја, Облици привредне динамике, Стратегије привредног развоја, Еколошка политика, Концепт одрживог развоја: економска димензија, Концепт одрживог развоја: еколошка димензија, Концепт одрживог развоја: друштвена димензија, Агенда 2030, Циљеви одрживог развоја, Импликације раста људске популације на одрживи развој, Одржива производња и потрошња, Зелена радна места и еколошке иновације као покретач одрживог развоја, Праћење одрживог развоја-индикатори <i>Практична настава:</i> Привредни раст и развој, Показатељи, врсте и циљеви одрживог развоја, Стратегије привредног и одрживог развоја, Држава, привреда и тржиште у циљу одрживог развоја, Макроекономска политика развоја, Иновациона, фискална и монетарна политика развојних токова, Утицај спољноекономских односа на одрживи развој, Еколошка политика, Концепт одрживости, Економска одрживост, Друштвена одрживост, Одрживост животне средине, Принципи одрживог развоја, Процена одрживости, Одрживи развој у земљама у транзицији.			
Литература 1. Милутиновић, С. (2012). Политике одрживог развоја, Факултет заштите на раду, Ниш, ISBN: 978-86-6093-034-9 www.researchgate.net/profile/Slobodan-Milutinovic-2/publication/248707046_Politike_odrzivog_razvoja/links/58a4a4cf4585150402c47306/Politike-odrzivog-razvoja.pdf 2. Драгутиновић, Д., Филиповић, М., Цветановић, С. (2015). Теорија привредног раста и развоја, Универзитет у Београду, Економски факултет, Центар за издавачку делатност ISBN 978-86-403-1436-7 3. United Nations (2015). Transforming our world: The 2030 Agenda for sustainable development https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf (помоћна литература) 4. Thomas, V., Chindarkar, N. (2019). Economic evaluation of sustainable development, Palgrave Macmillan, https://library.oapen.org/bitstream/id/2e243f93-6068-4ae0-b74e-93bf2497bdce/1006970.pdf (помоћна литература) 5. Soubbotina, T. (2004). Beyond Economic Growth An Introduction to Sustainable Development, The World Bank Washington, D.C. https://www.gfdrr.org/sites/default/files/publication/Beyond%20Economic%20Growth_0.pdf (помоћна литература)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	
Методе извођења наставе		Практична настава: 45	
Предавања, експерименталне вежбе (групне, појединачне).			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	10
практична настава	5	усмени испит	20
колоквијум–и	40		
семинар–и	15		

Студијски програм: Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Основи економије			
Наставник: др Гордана М. Мрдак, др Милица С. Станковић			
Статус предмета: Обавезни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета Стицање знања из макро и микроекономије и упознавање студената са економским законитостима и њиховим деловањем на савремена предузећа у тржишним условима.			
Исход предмета Студенти ће стећи знање о предмету и методу политичке економије, економским појавама и законитостима. Студенти ће бити оспособљени за тумачење макроекономских показатеља, стопе незапослености, стопе инфлације, БДП-а, глобалног индекса конкурентности итд. Студенти ће бити упознати са глобалним економским кретањима, међународном разменом и светском привредом.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Темељна економска питања. Општа економска питања. Својина, предузеће, тржиште, држава. Тражња и понуда, понашање потрошача. Теорија производње, анализа трошкова, равнотежа у различитим тржишним стањима. Изражавање резултата друштвене производње. Агрегатна тражња. Новац. Инфлација. Незапосленост, привредни раст, привредни циклуси. Расподела – општи принципи за анализу. Савремено тржиште радне снаге. Капитал, камата и профит, акцијски капитал, земљишна рента. Економска улога државе. Економија транзиције. Међународна размена и светска привреда. <i>Практична настава</i> Предмет и метод политичке економије. Потребе, реткост, избор, опортунитетни трошкови, крива производних могућности, закон опадајућих приноса. Својина, предузеће, тржиште, држава. Закон тражње, еластичност тражње, закон понуде, равнотежна цена, закон опадајуће граничне корисности. Производна функција, трошкови производње, равнотежа у различитим тржишним стањима. Кружни ток економске активности, друштвени производ, национални доходак. Потрошња и штедња, инвестиције. Агрегатна понуда и тражња. Еволуција новца и инфлација. Врсте незапослености. Извори привредног раста и квалитетан привредни раст. Понуда и тражња за факторима производње. Тражња и понуда радне снаге. Облици капитала. Улога државе, прерасподела дохотка, државни неуспеси. Макроекономска стабилизација, политика транзиције и развојна стратегије. Светско тржиште и светска привреда. Глобализација.			
Литература 1. Грегори, М., Тејлор., М. (2016). Економија, Cengage Learning Company, за издање на српском језику: Економски факултет Универзитета у Београду, ISBN 978-86-403-1491-6 2. Јакшић, М., Фабрис, Н., Прашчевић, А. (2022). Основи макроекономије, Економски факултет у Београду, ISBN 978-86-403-1611-8 3. Китановић, Д., Голубовић, Н. (2006). Основи економије, Економски факултет у Нишу, ISBN 86-85099-25-0 4. Mankiw, G. (2013). Macroeconomics, Worth Publishers, ISBN 978-1-4292-4002-4, https://www.econpage.com/302/mankiw.pdf (помоћна литература)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе Метода усменог излагања, метода разговора и метода демонстрације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	30
практична настава	5	усмени испит	–
колоквијум–и	40		
семинар–и	15		

Студијски програм: Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Иновације производа и услуга			
Наставник/наставници: Др Сузана Т. Стојковић, предавач			
Статус предмета: Обавезни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета			
☐ Развијање свести студената о значају иновација производа и услуга за пословање предузећа; ☐ Оспособљавање студената да анализирају и примењују концепте иновација производа, услуга и процеса; ☐ Упознавање студената са улогом иновација у конкурентности, одрживом развоју и дигиталној трансформацији предузећа; ☐ Указивање на значај утицаја иновација производа и услуга на тржиште и стицање одрживе конкурентске предности предузећа.			
Исход предмета			
Студент ће стећи свеобухватно знање из области иновација производа и услуга и биће способан да:			
☐ Дефинише и разликује основне појмове иновација, инвенција и иновационих система; ☐ Објасни улогу иновација у развоју организација; ☐ Препозна тржишне трендове и потребе корисника као основу за развој иновативних производа и услуга; ☐ Примени креативне технике и алате за генерисање иновативних решења; ☐ Препозна могућности за дигиталне иновације и трансформацију пословања; ☐ Анализира успешно реализоване примере иновација производа и услуга; ☐ Анализира и разуме процесе иновација.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Појам и дефиниције иновација; Класификација иновација; Иновациони системи и политике; Иновативно понашање предузећа; Глобални тржишни трендови; Иновације и конкурентност; Циркуларна економија као извор иновација; Разумевање потреба корисника и тржишта; Креативни тимови и иновациона култура у организацији; Креативне технике и генерисање идеја; Развој нових производа и услуга; Иновације у сектору услуга; Комерцијализација иновација; Дигиталне иновације; Финансирање иновација.			
Практична настава			
Организације и иновације; Класификација иновација; Иновациони процес; Инвенција; Иновација производа; Иновација услуга; Иновација процеса; Иновационе активности; Ефекти и утицаји: резултати иновација; Улога иновација у одрживом развоју; Алати за креативно размишљање; Дигитална трансформација; Препоруке за менаџмент иновативних предузећа; Заштита интелектуалне својине; Менаџмент људских ресурса као подршка иновативности. Студије случаја.			
Литература			
1. Д. Бобера, „Менаџмент иновација“, Економски факултет, Суботица, 2021. 2. Д. Златковић, Б. Лековић, „Управљање иновацијама и развој новог производа“, Економски факултет, Крагујевац, 2024. 3. М. Мосуровић Ружичић, „Организације и иновације“, Институт “Михајло Пупин”, Центар за истраживање развоја науке и технологије, Београд, 2012. 4. М. Милованчевић, “Иновациони менаџмент и заштита интелектуалне својине”, Машински факултет, Универзитет у Нишу, 2016.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Метода усменог излагања, метода разговора и метода демонстрације.			
Оценазнања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	20
практична настава	5	усмени испит	10
колоквијум–и	40		
семинар–и	15		

Студијски програм : Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Менаџмент			
Наставник/наставници: др Светлана П. Трајковић			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да студенти стекну знања, вештине и компетенције из области савременог менаџмента, уважавајући мултидисциплинарност, као суштинску карактеристику самог менаџмента. Менаџмент представља континуирани процес обављања пословних активности, на свим нивоима, у савременим организацијама. Савладавањем овог предмета, и коришћења традиционалних и савремених метода менаџмента, студент стиче способности анализе, синтезе и предвиђања решења у сложеним ситуацијама и њихових последица, развој критичког мишљења, оригиналних приступа, пословне комуникације у оквирима националног и међународног окружења, покретање иницијативе уз креативни рад у динамичном окружењу, поштовање принципа друштвене одговорности и пословне етике, при примени нових стечених мултидисциплинарних знања приликом решавања конкретних менаџерских проблема и управљања разним типовима савремених организација.			
Исход предмета			
Овладавање основним знањима, методама и техникама менаџмента, омогућиће решавање конкретних менаџерских проблема у пракси, као и решавање проблема ефективне и ефикасне алокације ограничених материјалних и људских ресурса организације у савременим условима глобалног пословања у сложеном динамичком окружењу. Омогућиће студентима, да у њиховом будућем раду управљају варијаблама организације у смеру побољшања перформанси организације и стицања конкурентске предности на тржишту. Након савладаног предмета, од студената се очекује да проблеме са којима се буду сретали у свом будућем раду, схвате као шансу и прилику за пословни успех, те да им прилазе на конструктиван и креативан начин.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Дефинисање, значај и принципи менаџмента. Развој менаџмента. Организациона култура и окружење. Менаџмент и менаџери. Стратегијски и оперативни менаџмент. Менаџмент процес. Планирање у менаџменту. Процес планирања. Организовање (организациона структура и дизајн). Процес управљања људским ресурсима. Комуникација у организацији. Вођење. Мотивација. Лидерство. Тимови у организацији. Конфликт у организацији. Контролисање. Морал и етика у бизнису. Интеркултурни менаџмент.			
Практична настава			
Вежбање и утврђивање градива обрађеног на часовима предавања. Израда студија случаја. Групне дискусије, игре симулација, рефлексije, излагање семинарских радова. Решавање конкретних проблема и задатака који се могу појавити у менаџерском послу.			
Литература			
1. S. Robbins, M. Coulter, Менаџмент, Дата статус, Београд, 2005. 2. П. Трајковић, С. Трајковић, Менаџмент у предузетништву- теорија и пракса, ВБШ, Врање, 2010. 3. Симић И., Менаџмент, Економски факултет, Ниш, 2015. 4. Д. Ђуричин, Ђ. Каличанин, Д. Лончар, И. Вуксановић Херцег, Менаџмент и стратегија, Економски факултет Београд, 2021.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Предавања се изводе комбинованом методом (ex catedra / case study). Теоријски наставни садржај излаже се методом “ex catedra” уз подршку рачунарских презентација. Једним делом, настава се изводи са “case study” методом, односно анализом карактеристичних случајева и примера, који допуњују теоријски садржај. Семинарски рад је обавезан за све студенте. Теме семинарских радова обрађују целокупан теоријски садржај предмета. Њихова одбрана је јавна, чиме се увежбавају технике комуницирања и креативност. Наставу допуњују и примери из светске литературе и праксе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	Поена
активност у току предавања	10	писмени испит	20
практична настава	5	усмени испт	10
колоквијум-и	30		
семинар-и	25		

Студијски програм: Економија и одрживи развој
Назив предмета: Одрживи ланци снабдевања
Наставник/наставници: др Љиљана Б. Стошић Михајловић
Статус предмета: Обавезни
Број ЕСПБ: 6
Услов: Нема
Циљ предмета Циљ предмета је да студенти стекну знања и вештине о принципима и праксама одрживог управљања ланцима снабдевања и њиховој примени у пословној логистици, укључујући економске, еколошке и социјалне аспекте, са фокусом на етичко пословање, минимизацију негативних утицаја на животну средину, оптимизацију ресурса и повећање конкурентности организације. Предмет повезује теоријске концепте са савременим практичним решењима у индустрији и услужним секторима.
Исход предмета По завршетку предмета студент ће бити у стању да: Анализира и дизајнира ланце снабдевања са нагласком на одрживост; Процени економске, еколошке и социјалне аспекте ланаца снабдевања; Применује алате и методе за смањење утицаја ланаца снабдевања на животну средину; Користи информационе системе и технолошка решења за оптимизацију ланца снабдевања; Креира и имплементира стратегије одрживости у организацији, водећи рачуна о ефикасности и одговорности према друштву и животnoj средини.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Увод у одрживе ланце снабдевања и логистику: Основни појмови ланца снабдевања и логистике, разлика између традиционалне и одрживе логистике; Принципи одрживости у ланцу снабдевања: Економска, еколошка и социјална одрживост; улога логистике у одрживом ланцу снабдевања; Структура ланца снабдевања и његова интеграција са логистиком: Токови материјала, информација и финансија; позиционирање логистике као кључног елемента; Управљање залихама и складиштима са фокусом на одрживост: Оптимизација залиха, минимизација отпада, енергетска ефикасност; Одрживи транспорт и дистрибуција: Избор транспортних метода, оптимизација руте, смањење емисија и потрошње енергије; Набавка и добављачки ланци са одрживим критеријумима: Зелене набавке, етички добављачи, интеграција логистике у набавне процесе; Ризици и управљање ризицима у одрживим ланцима снабдевања: Финансијски, еколошки и социјални ризици; улога логистике у њиховом смањењу; Информациони системи за одрживе ланце снабдевања и логистику: ERP и SCM системи за праћење материјала, енергије и финансија; Циркуларна економија и логистика у одрживим ланцима снабдевања: Рециклажа, поновна употреба, минимизација отпада и интеграција логистичких процеса; Мерење учинка одрживих ланаца снабдевања (KPI): Трошкови, енергетска ефикасност, угљенички отисак, време испоруке; Стандарди одрживости и логистике: ISO 14001, ISO 9001, SA8000, GRI; примена у ланцима снабдевања; Дизајн и оптимизација одрживих логистичких процеса: Повезивање логистике са одрживим циљевима; модели и стратегије оптимизације; Економска анализа одрживих ланаца снабдевања и логистике: Трошкови транспорта, складиштења, набавке и повратак инвестиције; Квалитет у одрживим ланцима снабдевања и логистици: фокус на квалитет услуге, производа и процеса у одрживом ланцу снабдевања; Будући трендови у одрживим ланцима снабдевања и логистици: Дигитализација, паметни транспорт, IoT, Big Data, интеграција ИТ система, зелена логистика. <i>Практична настава</i> Анализа ланца снабдевања у компанијама: чиниоци у ланцу снабдевања (добављачи, производња, дистрибуција, корисници): Фокус на економску, еколошку и социјалну одрживост на нивоу стратегије; Пројекти за дизајн одрживог ланца снабдевања: Креирање стратегије за интеграцију одрживости у комплетан ланац; Евалуација ризика и одрживости: Процене финансијских, еколошких и социјалних ризика у различитим деловима ланца; Калкулација економских и еколошких показатеља: Израчунавање трошкова, угљеничког отиска, потрошње ресурса; Процена повратка на инвестицију за примену одрживих решења. Стратегије циркуларне економије у ланцу снабдевања: Развој прототипа циркуларних ланаца снабдевања (рециклажа, поновна употреба, минимизација отпада); Коришћење информационих система за праћење одрживости: Примена софтверских алата за симулацију ефеката одрживих решења; Пројекат интеграције одрживости у компанијама: фокус на одрживост и ефикасност ланца снабдевања.
Литература Петровић, М. (2019). <i>Логистика и управљање ланцима снабдевања</i>, Економски факултет Београд, 2020, ISBN: 978-86-403-2300-5. Стошић Михајловић, Љ. <i>Логистика</i>. (2023). Академија техничко-васпитачких струковних студија, Ниш. Chopra, S. & Meindl, P. (2019). <i>Supply Chain Management: Strategy, Planning, and Operation</i>, 7th edition, Pearson, ISBN: 978-0134731889 Sarkis, J. (2012). <i>Green Supply Chain Management: A Guide to Sustainable Practices</i>, Springer, ISBN: 978-1461442636

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Усмено излагање, презентације, дискусије, дебате, студија случајева, семинарски радови.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	10
практична настава	5	усмени испт	35
колоквијум-и	30		
семинар-и	10		

Студијски програм: Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Пословне комуникације			
Наставник: др Гордана М. Мрдак, др Милица С. Станковић			
Статус предмета: Обавезни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета			
Стицање знања о пословним комуникацијама, уз упознавање са бонтоном и средствима тржишног комуницирања. Разумевање значаја пословне комуникације за успешан маркетинг и односе са купцима. Указивање на значај пословног комуницирања за предузетнике.			
Исход предмета			
Студенти ће стећи знање о пословним комуникацијама и развити вештине тржишног комуницирања како би успешно искомунисирали поруку предузећа потенцијалним и постојећим купцима, било да се нађу у улози запосленог или самозапосленог. Студенти ће бити оспособљени да унапреде пословање предузећа кроз успешну комуникацију са свим стејкхолдерима предузећа.			
Садржај предмета			
Теоријска настава:			
Појмовно теоријске и концептуалне основе комуницирања. Бонтон. Тржишне комуникације. Тржишно комуницирање и поједине пословне функције. Маркетинг и тржишне комуникације. Пропаганда и тржишне комуникације. Масс медији у тржишном комуницирању. Методолошке основе тржишног комуницирања. Тржишне комуникације и понашање потрошача. Средства тржишног комуницирања. Понашање потрошача и маркетинг филозофија. Понуда, тражња, потрошња и понашање потрошача. Тржишне комуникације у пословној политици. Тржишне комуникације и предузетништво. Предузетништво, понашање потрошача и тржишне комуникације			
Практична настава:			
Увод, појам, разговор, информација, порука, публицитет, пропаганда, јавно мњење. Практични примери бонтона, симулација. Појам комуникацијске основе и функције тржишта. Примери пословних комуникација у различитим секторима привреде. Повезаност маркетинга и тржишних комуникација. Примери пропаганде у тржишном комуницирању. Предметна пракса: масс медији (ТВ, штампа, радио, телефон, филм и биоскоп). Методе комуникацијских контаката. Средства тржишног комуницирања- примери из праксе. Приступ понашању потрошача, детерминанте понашања потрошача. Потребе потрошача и њихово понашање, врсте потреба, карактер потреба. Веза између понуде, тражње, потрошње и понашања потрошача. Понашање потрошача у структури пословне комуникације. Предузетничка филозофија, теоријско осмишљавање веза, проблеми комуницирања. Тржишни амбијент, предузетништво, макроекономске детерминанте пословних састанака			
Литература			
1. Добријевић, Г. (2021). Пословно комуницирање и преговарање, Универзитет Сингидунум, 2021. ISBN 978-86-7912-757-0 https://singipedia.singidunum.ac.rs/izdanje/40759-poslovno-komuniciranje-i-pregovaranje			
2. Мартић Куран, Л., Јелић, П. (2014). Пословно комуницирање, ISBN 978-953-7504-13-7, www.researchgate.net/profile/Linda-Martic-Kuran/publication/323175333_Poslovna_komunikacija/links/5a844a484585159152b7dc4a/Poslovna-komunikacija.pdf			
3. Guffey, M.E., Loewy, D. (2016). Essentials of Business Communication, Cengage Learning, ISBN: 978-1-285-85891-3, www.cag.edu.tr/uploads/site/lecturer-files/marty-guffey-essentials-of-business-communication-2016-yzss.pdf (помоћна литература)			
4. Zbyrowski, R. (2023). Macroeconomic Determinants of Business Meetings Worldwide. Metody Ilościowe w Badaniach Ekonomicznych. 24. 172-183. https://www.researchgate.net/publication/376745984_Macroeconomic_Determinants_of_Business_Meetings_Worldwide (помоћна литература)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Метода усменог излагања, метода разговора, метода графичких радова и метода демонстрације			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе		поена	
активност у току предавања		10	
практична настава		5	
колоквијум–и		40	
семинар–и		15	
		Завршни испит	
		писмени испит	
		усмени испит	
		30	

Студијски програм : Економија и одрживи развој		
Назив предмета: Циркуларна економија		
Наставник/наставници: др Милица С. Станковић, др Јована А. Џољић		
Статус предмета: Обавезни		
Број ЕСПБ: 6		
Услов: Нема		
Циљ предмета Упознавање са концептом и принципима циркуларне економије који су потребни за разумевање предности и изазова преласка са линеарне економије на циркуларну економију. Стицање знања о економским и еколошким аспектима циркуларне економије. Примена стечених знања из области циркуларне економије на решавање практичних проблема. Указивање на значај промовисања циркуларне економије и низа бенефита од примене циркуларне економије у Србији и свету.		
Исход предмета Студенти ће се упознати са основним концептима, изазовима и могућностима циркуларне економије. Студенти ће бити у стању да систематски процене методе помоћу којих се ефикасно прелази са линеарне на циркуларну економију и размисле о сопственој улози креатора промена у том процесу. Студенти ће бити оспособљени да анализирају и решавају практичне проблеме у компанијама у Србији и на глобалном нивоу уз примену концепата циркуларне економије, те да идентификују предузетничке могућности у решавању еколошких изазова.		
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Појам циркуларне економије. Развој циркуларне економије. Модели линеарне економије и његова ограничења. Принципи циркуларне економије. Економски аспект примене концепта циркуларне економије. Еколошки аспект примене концепта циркуларне економије. Одрживо коришћење природних ресурса и циркуларна економија. Климатска криза и циркуларна економија. Циркуларна економија и Циљеви одрживог развоја. Модерно управљање отпадом за циркуларну економију. Циркуларна економија и рециклажа. Циркуларна економија и компостирање. Глобални изазови и циркуларна економија. Регулаторни оквир за развој циркуларне економије у ЕУ. Циркуларна економија у Србији: прилика за будући развој одрживог друштва. <i>Практична настава</i> Транзиција од линеарне ка циркуларној економији. Препознати изазови у транзицији на циркуларну економију. Концепти циркуларне – биоекономије – зелене економије. Мерење циркуларне економије. Управљање одрживим ресурсима. Извештавање о одрживости, Циљеви одрживог развоја. Разматрање и анализа индикатора и фактора еколошких промена. Индекс одрживости Dow Jones (DJSI). Циркуларни пословни модели. Препреке и могућности за имплементацију циркуларних пословних модела у компанијама. Потребна за циркуларном економијом: Свет, Европа и Србија. Путеви земаља чланица Европске уније ка циркуларној транзицији. Стање у Србији и потенцијалне могућности за развој циркуларне економије. Примери добре праксе у циркуларној економији у ЕУ и Србији. Предности примене циркуларне економије у Србији. Баријере за имплементацију циркуларне економије у Србији. Препознати водећи актери за циркуларну транзицију у Србији.		
Литература 1. Митровић, Ђ., Пешаљ, Б. (2021). <i>Циркуларна економија: Принципи, мерење и имплементација</i> , Центар за издавачку делатност, Економски факултет, Универзитет у Београду, Београд. ISBN 978-86-403-1673-6 2. Министарство заштите животне средине Републике Србије (2020). <i>Мапа пута за циркуларну економију у Србији</i> , Министарство заштите животне средине Републике Србије, UNDP, Institute for circular economy, Београд, www.ekologija.gov.rs/sites/default/files/2021-01/mapa-puta-za-cirkularnu-ekonomiju-u-srbiji.pdf 3. Ekins, P., Domenech, T., Drummond, P., Bleischwitz, R., Hughes, N. and Lotti, L. (2019). The Circular Economy: What, Why, How and Where, Background paper for an OECD/EC Workshop on 5 July 2019 within the workshop series “Managing environmental and energy transitions for regions and cities”, Paris. https://www.oecd.org/cfe/regionaldevelopment/Ekins-2019-Circular-Economy-What-Why-How-Where.pdf (помоћна литература) 4. Stahel, W. R. (2019). <i>The circular economy: A user's guide</i> . Routledge. https://api.pageplace.de/preview/DT0400.9780429521447_A37410032/preview-9780429521447_A37410032.pdf (помоћна литература) 5. Rodríguez-Antón, J. M., Rubio-Andrada, L., Celemín-Pedroche, M. S., & Ruíz-Peñalver, S. M. (2022). From the circular economy to the sustainable development goals in the European Union: An empirical comparison. <i>International environmental agreements: politics, law and economics</i> , 22(1), 67-95. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8558364/ (помоћна литература)		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методe извођења наставе Усмена излагања, дискусије и дебате, интерактивна предавања и вежбе, презентације семинарских радова, анализа студија случаја		
Оцена знања (максимални број поена 100)		

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	30
практична настава	5	усмени испит	
колоквијум-и	45		
семинар-и	10		

Студијски програм: Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Енглески језик			
Наставник/наставници: Др Маја П. Станојевић Гоцић, проф.с.с.			
Статус предмета: Обавезни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета			
Развијање језичке компетенције и овладавање основним терминима струке, развијање вештина слушања, читања, писања и говора, развој комуникативне и прагматичке компетенције у језику струке и академском начину изражавања. Слободно, правилно и спонтано усмено и писмено изражавање, коришћење стручне литературе и оспособљавање за будуће перманентно образовање. Усвајање академске и стручне лексике.			
Исход предмета			
Студент ће моћи да чита са разумевањем стручну литературу на енглеском језику, анализира и преведе на српски стручни текст, слуша са разумевањем аудио и видео материјале из домена струке на енглеском језику, користи академску и стручну терминологију у одговарајућем писаном контексту и у разговору са стручњацима различитих профила, пише стручне извештаје и попуњава документацију на енглеском језику, саставља текстуалне целине из области економске струке и користи сложене изразе и реченице у свакодневној и професионалној комуникацији, користи стручне речнике, употребљава стратегије учења језика у процесу самосталног, аутономног и целоживотног учења.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Обрада стручних текстова и одговарајуће стручне терминологије у контексту. Усвајање лексике академског и економског дискурса. Језичка продукција садржаја из домена економске струке и академског начина изражавања. Формални и неформални говор. Обрада и обнављање граматичких целина. Читање и превод стручних текстова. Читање стручних текстова у циљу дискутовања о прочитаном. Састављање апстраката и презентација. Писање краћих есеја. Попуњавање формулара. Писање биографије, мејла, пријаве и молбе као облика писаног изражавања. Симулација дијалога у као облика ситуационог контекста. Комуникацијске вештине. Комуникација у професионалном окружењу.			
Практична настава			
Увежбавање граматичких целина. Чланови. Бројиве и небројиве именице. Заменице. Придеви и прилози. Времена: прошла, садашња и будућа. Модални глаголи. Инфинитив и герунд. Кондиционалне реченице. Пасив. Управни и неуправни говор. Слагање времена.Увежбавање дијалога. Слушање аудио материјала и дискутовање о одслушаном. Развој комуникацијских вештина.			
Литература			
1. Bill Mascull (2002). Business Vocabulary in Use. CUP.			
2. Alison Pohl, Nick Brieger (2002). Technical English Vocabulary and Grammar. Summertown Publishing.			
3. A. J. Thomson, A.V. Martinet (1986). A Practical English Grammar. Oxford: Oxford University Press			
4. Mark Ibbotson (2009). Professional English in Use – Engineering. CUP.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Теоријска настава: Интерактивна Power point презентација наставних тема. Комуникативна метода, метода усменог излагања, метода демонстрације, рад у групама, индивидуални рад, пројектни рад. Практична настава: Аудиторне вежбе - групне и појединачне.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	
практична настава	5	усмени испт	30
колоквијум-и	50		
семинар-и	10		

Студијски програм : Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Спољнотрговинско пословање			
Наставник/наставници: др Владимир В. Костић			
Статус предмета: Обавезни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета Стицање теоријских и практичних знања везаних за међународно пословање, са фокусом на спољнотрговинско пословање и изучавање проблематике спољнотрговинског пословања у савременим условима. Упознавање са учесницима у спољнотрговинском пословању, документима и фазама реализације спољнотрговинских послова.			
Исход предмета Оспособљеност студената за познавање токова међународне размене. Студенти ће стећи знања из домена спољнотрговинског пословања и компанија које се баве спољнотрговинским пословањем, те стечена знања могу лако применити на конкретне примере у пословној пракси.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Појам и место спољне трговине у националној привреди; Светско тржиште и фактори од утицаја на спољну трговину; Спољнотрговинска мрежа; Документа у спољнотрговинском послу; Организовање спољнотрговинских послова; Спољнотрговинска политика и трговинска размена; Царински систем; Међународне трговинске институције; Специфична међународна тржишта као инструмент спољне трговине; Електронска технологија и спољнотрговински послови; Савремена пракса у погледу спољнотрговинског пословања; Транснационалне компаније; Аукције и берзе; Могућности домаћих привредних субјеката у међународном трговинском пословању; Сложени спољнотрговински послови; <i>Практична настава</i> Специфичности спољнотрговинског посла; Директно уговарање спољнотрговинских послова; Индиректно уговарање спољнотрговинских послова; Непосредни учесници у спољнотрговинском послу; Посредни учесници у спољнотрговинском послу; Међународна шпедиција; Улога пословних банака у спољнотрговинском послу; Улога осигуравајућих друштава у спољнотрговинском послу; Државне и недржавне институције од значаја за спољну трговину; Светска трговинска организација; Ризици у спољнотрговинском послу; Преговарање у спољнотрговинском послу; Извоз робе; Увоз робе; Извоз и увоз услуга.			
Литература 1. Козомара, Ј. (2018). Основе међународног пословања, Економски факултет Београд 2. Бјелић, П. (2018). Међународна трговина, Економски факултет Београд 3. Ракита, Б., Марковић, Д. (2019). Међународни бизнис и менаџмент, Економски факултет Београд			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 45
Методе извођења наставе Метода усменог излагања, метода разговора, метода семинарских радова и метода демонстрације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	30
практична настава	5		
колоквијум-и	45		
семинар-и	10		

Студијски програм : Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Предузетничка економија			
Наставник/наставници: др Милица С. Станковић			
Статус предмета: Обавезни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета Стицање теоријских и практичних знања о основним економским категоријама и законитостима, макроекономским значајем предузетништва и микроекономским принципима. Разумевање међуодноса између предузетништва и економије у целини. Указивање на значај предузетништва за дугорочни просперитет економије и друштва. Развој економског промишљања при покретању предузетничких подухвата и управљању предузећем.			
Исход предмета Развој предузетничког духа и предузетничких вештина код студената уз практично оспособљавање студената да стварају предузетничке организације и управљају њима у складу са економским принципима. Студенти ће бити оспособљени да протумаче токове економских процеса који се одвијају између предузећа-државе-екстерног окружења и открију могући утицај макроекономских агрегата на стање економије и пословну активност предузећа.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Детерминисање предузетништва и предузетничке економије; Макроекономски значај предузетништва; Микроекономски принципи; Типови и структура тржишта; Финансирање и економски рацији пословања; Економски раст и предузетништво; Институционална подршка предузетништву; Ефикасност и конкурентност предузећа; Препознавање предузетничке шансе; Покретање нових пословних подухвата; Стварање предузетничке организације; Развој предузетничке културе; Улога предузетника у креирању вредности; Финансирање предузетничких подухвата; Анализа могућих извора финансирања новог посла; Иновирање у функцији повећања конкурентности <i>Практична настава</i> Природа и значај предузетништва; Предузетништво и економски раст; Карактеристике предузетника; Предузетнички процес; Проналажење и оцена идеје за нови посао; Избор стратегије уласка у посао и избор правне форме; Подршка развоју предузетништва у раној фази и у фази раста; Crowdfunding; Стратешко предузетништво; Женско предузетништво; Интернет предузетништво; Породично предузетништво; Корпоративно предузетништво; Социјално предузетништво; Интернационално предузетништво.			
Литература 6. Петковић, С. (2021). Предузетништво и иновације у дигиталној ери, Универзитет у Бањој Луци, Економски факултет, ISBN 978-99938-46-93-2, www.researchgate.net/profile/Sasa-Petkovic/publication/349312781_Entrepreneurship_and_Innovation_in_Digital_Era_Preduzetnistvo_i_inovacije_u_digitalnoj_eri/links/602a5d0c4585158939a6d2eb/Entrepreneurship-and-Innovation-in-Digital-Era-Preduzetnistvo-i-inovacije-u-digitalnoj-eri.pdf 7. Ивановић-Ђукић, М., Радосављевић, М. (2018). Предузетнички процес, Економски факултет, Ниш., ISBN 978-86-6139-163-7 8. Shane, S. (2005). Economic development through entrepreneurship: New horizons in entrepreneurship, Edward Elgar Publishing Limited. http://www.untag-smd.ac.id/files/Perpustakaan_Digital_1/ENTREPRENEURSHIP%20Economic%20Development%20Through%20Entrepreneurship%20-%20Government.%20University%20And%20Busin.pdf (помоћна литература) 9. Kim, J., Castillejos-Petalcorin, C., Jinjark, Y., Park, D., Quising, P., Tian, S. (2022). Entrepreneurship and economic growth: a cross-sectional analysis perspective, https://www.adb.org/sites/default/files/publication/830971/ewp-672-entrepreneurship-economic-growth.pdf (помоћна литература)			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе Метода усменог излагања, метода разговора и метода демонстрације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	30
практична настава	5	усмени испит	
колоквијум-и	45		
семинар-и	10		

Студијски програм : Економија и одрживи развој
Назив предмета: Маркетинг
Наставник/наставници: др Љиљана Б. Стошић Михајловић
Статус предмета: обавезан
Број ЕСПБ: 6
Услов: нема
Циљ предмета Циљ предмета Маркетинг је упознати студенте са основним теоријским поставкама и праксом маркетинга, укључујући маркетинг менаџмент, истраживања тржишта и маркетинг МИКС. Предмет има за циљ да оспособи студенте за разумевање понашања потрошача и идентификацију њихових потреба, као и за планирање и спровођење ефикасних промотивних кампања и продајних активности. Такође, циљ је да студенти стекну способност да користе различите технике и алате маркетинга у функцији успешног пословања и комуникације са тржиштем; допринос у унапређењу пословних активности организација; постизање компетенција и вештина, развој креативних способности и овладавање специфичним практичним маркетинг вештинама.
Исход предмета Исход предмета Маркетинг је да студенти науче елементе маркетинг система, начине организације истраживања у функцији успешне продаје, технике идентификације купаца и њихових потреба, као и претпоставке успешног продајног разговора. Такође, студенти савладавају елементе ефектне продајне презентације, активности планирања пропагандних кампања и политику цена са припадајућим факторима који је детерминишу. Овај исход омогућава студентима да практично примене стечено знање у реалном пословном окружењу за мерење и анализу утицајних чинилаца који опредељују положај организације посредством оптималне комбинације производа, цене, дистрибуције и промоције.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Маркетинг: појам, дефиниције, значај, функције; Маркетинг систем; Принципи маркетинга; Маркетинг окружење: микро и макро фактори који утичу на маркетинг активности; Понашање потрошача и пословних купаца: фактори утицаја и процес доношења одлука; Сегментација тржишта, циљање и позиционирање производа; Инструменти маркетинг МИКС-а: Производ и производни програм; Нов производ и концепт животног циклуса производа Цена; Дистрибуција; Промоција; Медији привредне пропаганде; Маркетинг информациони систем; Маркетинг истраживање; Методе маркетинг истраживања; Истраживање тржишта; Посебна подручја маркетинга: Амбијент у маркетингу; Маркетинг и савремено окружење; Маркетинг услуга; Интернет и маркетинг; Међународни маркетинг; Маркетинг и друштво; Етика и друштвена одговорност у маркетингу. <i>Практична настава</i> Са аспекта практичне наставе, фокус је на примени научених теоријских садржаја кроз анализу практичних случајева, интерактивни рад, групне и појединачне презентације, симулације пословних одлука и креирање промотивних кампања. Кроз вежбе студенти развијају способност аплицирања маркетинг стратегија и тактика у стварним пословним сценаријима, као и решавање конкретних проблема из праксе: Анализа и решавање стварних маркетиншких случајева кроз студије случаја из различитих индустрија; Рад на пројектима креирања маркетинг стратегија и кампања, укључујући дигитални маркетинг и друштвене мреже; Примењивање техника истраживања тржишта и анализе података добијених анкетама и фокус групама; Симулације продајних разговора и промоција производа или услуга; Развој вештина преговарања и комуникације са потрошачима и пословним партнерима; Практични рад на дефинисању циљних сегмената, позиционирању производа и обликовању маркетинг МИКС-а; Коришћење софтверских алата за анализу тржишта и планирање кампања; Учење креирања промотивних материјала и дигиталних садржаја кроз радионице.
Литература 1. Глигоријевић, М., Вељковић, С. (2022). <i>Маркетинг</i> , Економски факултет, Универзитет у Београду, ISBN broj 978-86-403-1725-2 2. Kotler, P., Armstrong, G., Balasubramanian, S. (2024). <i>Principles of Marketing</i> , Pearson Education, ISBN-13: 9781292449364 3. Стошић Михајловић, Љ. (2013). <i>Маркетинг</i> , уџбеник, ВШПСС, Врање, ISBN 978-86-6027-032-2 4. Миленовић, Б., Ратковић, М. (2021). <i>Маркетинг</i> , ФПСП, Београд, ISBN 978-86-6102-035-3, Доступно: https://www.researchgate.net/publication/363055711_Marketing

5. Стојановић, В. (2018). *Маркетинг – менаџмент истраживања*, друго ревидирано издање, Бања Лука, ISBN 978-99976-22-36-5 Доступно: <https://www.defendologija-banjaluka.com/files/Marketing.menadzment.istrazivanje.dr.Vladimir.Stojanovic.Banjaluka.2018.pdf>
6. Милисављевић, М. (2015). *Стратегијски маркетинг*, Економски факултет, Београд, ISBN 978-86-403-1437-4

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45	Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања се изводе комбинованом методом (ex catedra / case study). Теоријски наставни садржај излаже се методом ex catedra уз подршку рачунарских презентација. Делом, настава се изводи case study методом, односно анализом карактеристичних случајева и примера који допуњују теоријски садржај. Семинарски рад је обавезан за све студенте. Теме семинарских радова обрађују теоријски садржај уз обавезна практична истраживања.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
активност у току предавања	10	писмени испит	10
практична настава	5	усмени испт	35
колоквијум-и	30		
семинар-и	10		

Студијски програм : Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Управљање отпадом			
Наставник/наставници: др Јелена С. Марковић, проф.с.с.			
Статус предмета: обавезан			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета			
Циљ предмета је стицање знања и вештина за развој и примену система интегралног одрживог управљања отпадом, планирање управљања отпадом на локалном и регионалном нивоу и развој најбоље праксе управљања отпадом у циљу смањења негативних утицаја отпада (комуналног, индустријског, опасног и др.).			
Исход предмета			
Разумевање студената да се процесу управљања отпада мора посветити велика пажња. Оспособљеност студената да на адекватан начин у пракси примене стечена знања о индустријском и опасном отпаду и њиховом утицају на животну средину, као и за самостално истраживање и испитивање одлагалишта опасног отпада и одређивање мера за санацију истих и израду документације.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Појмови и дефиниције у области управљања отпадом. Врсте отпада. Каталог отпада. Методе и третмани отпада. Опције управљања отпадом: рециклажа, компостирање, анаеробна дигестија, инсинерација отпада, одлагање отпада на депоније. Циљеви управљања отпадом. Кључни принципи управљања отпадом. Стратешки документи у области управљања отпадом: Стратегија управљања отпадом. Национални план управљања отпадом. Програм превенције стварања отпада. Планови управљања отпадом: регионални план управљања отпадом, локални план управљања отпадом. План управљања отпадом у постројењу за које се издаје интегрисана дозвола. Институционални оквир управљања отпадом. Субјекти управљања отпадом. Одговорности и обавезе у систему управљања отпадом. Управљање комуналним отпадом. Управљање опасним отпадом. Санитарне депоније. Транспорт отпада. Управљање посебним токовима отпада: Истрошене батерије и акумулатори. Отпадна уља. Отпадне гуме. Отпад од електричних и електронских производа. Отпад који садржи РСВ. Отпад који садржи, састоји се или је контаминиран дуготрајним органским загађујућим материјама (POPs отпад) и отпадом који садржи азбест. Отпадна возила. Медицински отпад. Хемијски отпад. Фармацеутски отпад. Радиоактивни отпад. Амбалажа и амбалажни отпад. Отпад животињског порекла. Пољопривредни отпад. Муљ из уређаја за пречишћавање комуналних отпадних вода. Грађевински отпад и отпад од рушења. Законодавство ЕУ и национално законодавство у области управљања отпадом.			
Практична настава			
Начин обележавања опасних материја (ознаке сигурности и ризика). Упознавање са US EPA листом, европским каталогом отпада. Методе узорковања и анализе отпада на садржај специфичних органских и неорганских компоненти. Упознавање са поступцима руковања опасним отпадом у фази сакупљања, транспорта и одлагања. Демонстрација управљања индустријским и опасним отпадом у одређеним фабрикама пластике и гуме. Посета једном од постројења за рециклажу пластике. Анализа ефекта рециклаже са аспекта 3Е (енергија + економија + екологија). Разрада планова управљања отпадом у циљу смањења негативних утицаја отпада (комуналног, индустријског, опасног, посебних токова отпада) на животну средину.			
Литература			
10. Ж. Пантелић, Љ. Станојевић, Опасан отпад у Републици Србији, Министарство заштите животне средине, Београд, 2008.			
11. Ј. Марковић, Индустријски и опасан отпад (скрипта), Висока школа примењених струковних студија, Врање, 2016.			
12. Д. Шкобаљ, Управљање отпадом, Футура Београд, 2012.			
13. Д. Шкобаљ, Комунални отпад, Футура, Београд, 2011.			
14. А. Шимон Ђармати: Менаџмент отпада, Факултет за примењену екологију, Београд, 2008.			
15. Ј. Радосављевић, Ђорђевић Амелија, Депоније и депоновање комуналног отпада, Универзитет у Нишу, Факултет заштите на раду у Нишу, 2012.			
16. Ј. Радосављевић, Урбана екологија, Универзитет у Нишу, Факултет заштите на раду у Нишу, 2009.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 15
Методе извођења наставе			
Интерактивна теоријска и практична настава, консултације, семинарски радови.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	5	усмени испит	30
колоквијум-и	20+20		
семинар-и	15		

Студијски програм: Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Пословна култура и етика			
Наставник/наставници: Др Сузана Т. Стојковић, предавач			
Статус предмета: Обавезни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета			
☐ Стицање знања о пословној култури и етици и корпоративној друштвеној одговорности. ☐ Упознавање са етичким проблемима и дилемама и начинима њиховог решавања. ☐ Развијање свести о значају пословне комуникације, културе понашања и корпоративне етике. ☐ Разумевање међукултурних варијација и сличности у организационим праксама корпоративне друштвене одговорности и пословне етике.			
Исход предмета			
Студенти ће стећи знање о пословној култури и етици, али и развити вештине идентификације, анализе и решавања етичких дилема у пословном окружењу. Студенти ће бити оспособљени за унапређење квалитета пословања заснованог на развоју и неговању пословне културе, пословне етике и пословне комуникације, уз разумевање моралне стране живота и рада и разрешавање моралних дилема.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Увод у пословну културу и етику; Значај пословне етике; Развој пословне етике; Етичке вредности и принципи; Етичке дилеме; Друштвена одговорност и пословна етика; Пословна комуникација као основа пословне културе; Интеркултурна пословна комуникација; Одрживи развој као кључни циљ пословне етике; Класификација етичких норми; Препознавање неетичног понашања у пословању; Утицај економских процеса на пословни морал; Актуелни проблеми у пословној етици; Интернационализација пословања и међународна пословна етика; Глобализација и пословни морал; Етички стандарди у дигиталном окружењу; Етички принципи у различитим културама.			
Практична настава			
Примена пословне културе и етике у различитим функцијским подручјима пословања; Утицај пословне етике на управљање квалитетом предузећа; Етички приступ у финансијском менаџменту предузећа; Пословна етика у кадровском менаџменту; Етика у маркетинг комуникацији, продаји и односу са клијентима; Пословна етика и заштита животне средине; Вредности, морал и професионални интегритет; Анализа различитих моралних дилема и етичких недоумица; Значај корпоративне културе за пословну етику; Етичке норме професионалног понашања; Политика и култура фирме. Организациона култура и пословна етика; Етика у различитим пословним ситуацијама; Етички кодекс; Етика у дигиталном окружењу; Студије случаја.			
Литература			
1. Н. Павловић, „Пословна култура и етика“, Универзитет у Крагујевцу, Факултет за хотелијерство и туризам, Врњачка Бања, 2016. 2. Д. Цвијановић, Б. Михаиловић, Р. Пејановић, „Пословна етика и комуницирање“, Институт за економику пољопривреде, Београд, 2012. 3. М. Вуковић, Д. Воста, А. Вуковић, „Пословна етика“, Технички факултет у Бору, Универзитет у Београду, 2020.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Метода усменог излагања, метода разговора и метода демонстрације.			
Оценазнања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	20
практична настава	5	усмени испит	10
колоквијум–и	40		
семинар–и	15		

Студијски програм: Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Познавање робе			
Наставник/наставници: Др Љиљана Ђорђевић, проф.с.с.			
Статус предмета: Обавезни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да студенту на основним струковним студијама пружи знања о најважнијим врстама робе: води, горивима, грађевинском материјалу, гвожђу и обојеним металима, неметалним производима, основним неорганским и органским хемијским производима и прехранбеним производима, њиховим физичким, хемијским и другим особинама, квалитету, примени, начину производње и утицају на животну средину.			
Исход предмета			
Након положеног испита студент основних струковних студија имаће знања о најважнијим врстама робе: води, горивима, грађевинском материјалу, гвожђу и обојеним металима, неметалним производима, основним неорганским и органским хемијским производима и прехранбеним производима, о њиховим физичким, хемијским и другим особинама, о квалитету, примени, начину производње и утицају на животну средину. На тај начин будући струковни економиста постаје важна и ефикасна подршка менаџменту организације.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Увод. Суштина предмета познавање робе. Квалитет робе, Стандарди и остали прописи којима се регулише квалитет робе. Декларација робе и марка производа. Амбалажа и паковање производа. Процена одрживости амбалаже и анализа алтернативних решења. Еколошка обележја (Ecolabel) и сертификати одрживости. Складиштење робе. Материјали од опште важности. Вода за градску и индустријску употребу. Горива. Грађевински материјалу. Металургија (гвожђе и обојени метали). Неметални производи (гасови, киселине, базе и соли). Основни неоргански хемијски производи (вештачка минерална ђубрива). Основни органски хемијски производи (пластичне масе). Експлозивни органског састава. Средства за прање. Производи прераде дрвета. Прехранбени производи. Технолошки развој, животна средина и утицај на животну средину.			
Практична настава			
Међународни систем мера. Дизајн производа. Еколошки дизајн производа (eco-design) и еко-ефикасност. Нови производи. Животни циклус производа (LCA) и анализа еколошког отиска. Дефиниција квалитета робе. Компоненте квалитета. Квалитет готових производа. Амбалажа. Потрошачка и транспортна амбалажа. Материјали за паковање. Припрема воде за градску и индустријску употребу. Састав и техничке карактеристике угља. Нафта. Састав и примарна прерада. Особине стаклених и керамичких производа. Опште особине метала. Производи од гвожђа. Примена легура метала. Употреба вештачких ђубрива. Пластичне масе. Хранљива вредност прехранбених производа. Прехранбени производи биљног и животињског порекла. Технолошки развој, животна средина и утицај на животну средину.			
Литература			
1. Љ. Ђорђевић, „Познавање робе са технологијом“, Висока школа примењених струковних студија, Врање, 2018.			
2. Д. Ушћумић, С. Урошевић, Л. Јовановић, Р. Миловановић, „Комерцијално познавање робе“, Економски факултет Београд, 2004.			
3. М. Влаховић, И. Танацков, „Познавање робе“, ИП ВИША КЊИГА, Бепград, 2005.			
4. Т. Лекић, М. Влаховић, М. Јанчековић-Атанасовска, „Роба и технолошки развој“, Савремена администрација, Београд, 1992.			
5. Д. Виторовић, „Хемијска технологија“, Научна књига, Београд, 1990.			
Број часова/активне наставе	Теоријска настава: 30		Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Комбиновано. Теоријска настава, практична настава, консултације.			
Оценазнања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	усмени испит	30
практична настава	15		
колоквијум–и	50		
семинар–и	-		

Студијски програм: Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Пословна статистика			
Наставник: др Валентина Костић			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета			
Упознати студенте са основним статистичким појмовима.			
Овладавање техникама статистичке анализе.			
Упознавање са основама статистичког закључивања и интерпретације резултата.			
Исход предмета			
Савладавањем предмета студент ће бити у стању да:			
• Самостално прикупља и организује податке у табеларном и графичком облику.			
• Примени основне статистичке мере за описивање података.			
• Интерпретира резултате статистичке анализе и доноси закључке.			
• Користи статистички софтвер за анализу података.			
• Препознаје значај статистике у струковном контексту и пословном одлучивању.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Основни статистички појмови: популација, узорак, променљиве. Врсте података и мерне скале. Методе прикупљања података. Табеларни и графички прикази (хистограм, дијаграм, полигони). Мере централне тенденције: аритметичка средина, медијана, мод. Мере варијабилности: распон, варијанса, стандардна девијација. Мере облика распореда. Основни појмови вероватноће. Биномна и нормална расподела. Интервал поверења. Тестирање хипотеза. Корелација и регресија. Индексни бројеви. Линеарни тренд.			
Практична настава			
Практична настава прати теоријске целине решавањем конкретних примера и задатака. Рад са статистичким софтвером (Excel, Statistica)			
Литература			
1. М. Шекарић, (2010). <i>Статистичке методе са збирком задатака</i> , Београд: Универзитет Сингидунум.			
2. Н. Вуковић, С. Спасић (2022). <i>Статистика са практикумом</i> , Београд: Универзитет Сингидунум.			
3. М. Марјановић, К. Спасић, (2015). <i>Пословна статистика</i> , Висока пословна школа струковних студија Лесковац.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Теоријска и практична настава се изводи у учионици комбиновано - интерактивно са, решавањем примера из праксе и уз презентације. Консултације су саставни облик наставе на овом предмету. Теоријска настава обогаћена бројним примерима, на вежбама примена теоријских резултата за решавање задатака, домаћи задаци су испитног нивоа..			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена: 70	Завршни испит	Поена: 30
активност у току предавања	10	писмени испит	20
Домаћи задаци	20	усмени испт	10
колоквијум-и	20+20		
семинар-и			

Студијски програм : Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Економика			
Наставник/наставници: др Светлана П. Трајковић			
Статус предмета: Обавезан			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета			
Стицање теоријских и практичних знања из економике у производним процесима, принципима економисања, трошковима рада и средстава и њиховом ефикасном употребом. Сам предмет омогућава студентима да разумеју значење и значај предузећа, као базичне институције тржишне привреде. Студенти се упознавају са принципима који утичу на ефикасност пословања предузећа и стичу потребна знања за: управљање улагањима у предузеће, управљање трошковима, управљање пословним резултатима, мерење, оцењивање и подизање ефикасности пословања, као и усмеравање развоја предузећа.			
Исход предмета			
Оспособљеност студентата да управљају и рационално користе средства за остваривање успешних резултата у производњи. По савладавању предмета, студенти ће моћи да објасне начин на који предузећа у тржишној привреди функционишу, открију проблеме са којима се суочавају привредни субјекти у процесу привређивања, као и начине њиховог превазилажења, опишу везу предузећа и његовог окружења и процене оправданост пословних одлука предузећа у управљању неизвесним окружењем.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Појам, место и предмет економике предузећа. Предузеће као субјект тржишног привређивања. Економска структура предузећа. Ефикасност и ефективност предузећа. Окружење предузећа. Средства као облици улагања. Капацитет основних средстава. Трошење елемената производње као облик улагања. Трошкови предузећа. Методологија обрачуна трошкова. Управљање кружењем капитала у репродукцији. Динамика трошкова и прихода као резултат репродукције. Економски принципи репродукције и израз квалитета економије. Ефекти пословања у виду резултата репродукције. Укупни пословни успех.			
Практична настава			
Вежбање и утврђивање градива обрађеног на часовима предавања. Решавање конкретних проблема и задатака који прате теоријску наставу. Групне дискусије, игре симулација, рефлексije, излагање семинарских радова.			
Литература			
1. Б. Пауновић, Економика предузећа – Предузеће, окружење и улагања, Економски факултет у Београду ЦИД, Београд, 2021. 2. Б. Ставрић, Г. Кокеза, Управљање пословним системом- Економика предузећа и менаџмент, Технолошко-металуршки факултет, Универзитет у Београду, Београд, 2002. 3. Д. Покрајчић, Економика предузећа: принципи и циљеви, Центар за издавачку делатност Економског факултета, Београд, 2021.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45	Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Предавања се изводе комбинованом методом (ex catedra / case study). Теоријски наставни садржај излаже се методом “ex catedra” уз подршку рачунарских презентација. Једним делом, настава се изводи са “case study” методом, односно анализом карактеристичних случајева и примера, који допуњују теоријски садржај. Семинарски рад је обавезан за све студенте. Теме семинарских радова обрађују целокупан теоријски садржај предмета. Њихова одбрана је јавна. Наставу прате и задаци, који допуњују обрађене тематске целине, на часовима предавања и они се раде на часовима практичне наставе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	20
практична настава	5	усмени испт	10
колоквијум-и	30		
семинар-и	25		

Студијски програм : Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Пословне финансије			
Наставник/наставници: др Владимир В. Костић			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета Упознавање студената са улогом и значајем пословних финансија и основама финансијске анализе. Стицање знања о финансијској анализи, инвестицијама, реализацији инвестиционих пројеката и избору најоптималнијих извора финансирања пословних активности предузећа кроз расположиве моделе присутне на финансијском тржишту.			
Исход предмета Успешним савладавањем предмета студенти ће бити оспособљени да самостално врше финансијску анализу, прате и планирају новчане токове предузећа, те да разумеју улогу финансијског тржишта, вредновање финансијских инструмената на финансијском тржишту и могућности обезбеђивања средстава на финансијском тржишту. Студенти ће бити оспособљени да схвате могућности побољшања управљања обртним средствима, да примене методе оцене ефективности инвестиционих пројеката, као и да анализирају утицај структуре капитала и цене капитала и дивидендне политике на вредност предузећа.			
Садржај предмета Теоријска настава Увод у пословне финансије. Временска вредност новца. Временска вредност новчаних токова. Финансијска анализа. Управљање дугом. Профитабилност. Тржишна вредност. Анализа новчаних токова. Финансијски левериџ. Оптимална структура и цена капитала. Управљање готовином. Управљање потраживањима од купаца. Управљање залихама. Спајање, преузимање, продаја предузећа. Практична настава Организациони облици предузећа. Практична примена временске вредности новца. Практична примена временске вредности новчаних токова. Показатељи ликвидности. Показатељи управљања имовином. Показатељи финансијске структуре и управљања дугом. Показатељи приноса и профитна маржа. Рацио анализа новчаних токова. Ефекат финансијског левериџа. Мотиви држања готовине. Управљање залихама на основу изведене тражње. Ефекти спајања/преузимања предузећа. Врсте продаје предузећа.			
Литература 17. Тодоровић, М., Иванишевић, М. (2024). <i>Пословне финансије</i> , Економски факултет Београд 18. Комненић, Б., Момчиловић, М. (2023). <i>Пословне финансије</i> , Висока пословна школа струковних студија Нови Сад 19. Балабан, С. (2022). <i>Пословне финансије</i> , Алфа БК Универзитет			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Метода усменог излагања, метода разговора, метода семинарских радова и метода демонстрације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	30
практична настава	5		
колоквијум-и	45		
семинар-и	10		

Студијски програм : Економија и одрживи развој		
Назив предмета: Тржиште, трошкови и цене		
Наставник/наставници: др Љиљана Б. Стошић Михајловић		
Статус предмета: изборни		
Број ЕСПБ: 6		
Услов: нема		
Циљ предмета Стицање теоријских и практичних знања из области тржишта, трошкова и цена и њихове међузависности, као специфичног средства за постизање циљева предузећа; оспособити студенте за убрзано укључивање у процес утврђивања трошкова и цена и наступ на тржиште да би се пружио допринос у унапређењу пословних активности организација; постизање компетенција и вештина и развој креативних способности за савладавање специфичних практичних вештина потребних за обављање професије струковног економисте.		
Исход предмета Оспособљеност за координацију и усаглашеност садејства тржишта, трошкова и цена као специфичног средства за постизање циљева предузећа; оспособљеност за мерење и анализу утицајних чинилаца који опредељују положај организације посредством оптималне комбинације трошкова и цена за постизање одрживе конкурентске предности на тржишту.		
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Тржиште: Појам, развој, димензије, улога и типови тржишта; Елементи тржишта: понуда и тражња; Анализа тржишта; Потенцијал тржишта и продаје; Неопходност и сврха предвиђања тражње и продаје; Класификација тржишних стања; Посебни организациони облици тржишта; Финансијска тржишта и инструменти; Трошкови: Појам, значај, врсте; Понашање трошкова; Методологија обрачуна трошкова; Цене: Природа и значај цена; Фактори који утичу на формирање цена; Стратегије цена; Методе формирања цена. <i>Практична настава</i> Садржај практичне наставе омогућава студентима да кроз примере и активан рад стекну дубље разумевање функција тржишта, релација трошкова и цена, као и вештине примене теоријских знања у реалним економским условима. Тржиште: дефинисање и разликовање различитих типова тржишта (савршена конкуренција, монопол, олигопол, монопсон) кроз анализе реалних примера; Симулације тржишних процеса: функционисање закона понуде и тражње, формирање тржишне равнотеже и утицај спољашњих фактора; Групни рад на мапирању конкуренције и фактора који утичу на тржишни пласман; Дискусије о улози државе у тржишној привреди и утицају регулаторних мера. Трошкови: Израчунавања свих типова трошкова (фиксни, варијабилни, укупни, просечни, маргинални) на основу конкретних производних примера; Анализа односа између трошкова и производних капацитета; Утицај трошкова на профитабилност и доношење пословних одлука; Предвиђању промена трошкова у зависности од промена у производном процесу или тржишним условима. Цене: Формирање цена користећи различите ценовне стратегије које се примењују у индустрији и услугама; Анализа утицаја промена цена на тражњу кроз практичне примере и симулације еластичности тражње; Примењена истраживања тржишта за одређивање оптималне цене производа или услуге.		
Литература 1. Стошић Михајловић, Љ. (2009). <i>Тржиште, трошкови и цене</i>, уџбеник, ВШПСС, Врање, ИСБН 978-86-6027-031-5 2. Петровић, З. (2012). <i>Систем обрачуна трошкова</i>, Универзитет Сингидунум, Београд, ИСБН 978-86-7912-405-0, Доступно: https://singipedia.singidunum.ac.rs/izdanje/40799-sistem-obracuna-troskova 3. Здравковић, Д., Стојановић, Б., Ђорђевић, Д., Стојановић, И., (2020). <i>Теорија и политика цена</i>, Економски факултет, Ниш. 4. Влаховић, Б. (2018). <i>Тржиште и маркетинг</i>, Универзитет у Новом Саду, Доступно: http://polj.uns.ac.rs/sites/default/files/udzbenici/Trziste%20i%20marketing%20Udzbenik_nl.pdf 5. Стојановић, Ј. (2018). <i>Менаџмент трошкова</i>. Економски факултет, Универзитет у Београду ISBN 978-86-403-2032-4 6. Horngren, C. (2024). <i>Managerial Accounting and Cost Analysis</i>. Pearson, ISBN 978-0134875460,		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Предавања се изводе комбинованом методом (ex catedra / case study). Теоријски наставни садржај излаже се методом ex catedra уз подршку рачунарских презентација. Делом, настава се изводи case study методом, односно анализом карактеристичних случајева и примера који допуњују теоријски садржај. Семинарски рад је обавезан за све студенте. Теме семинарских радова обрађују теоријски садржај уз обавезна практична истраживања.		

Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	Поена
активност у току предавања	10	писмени испит	10
практична настава	5	усмени испт	35
колоквијум-и	30		
семинар-и	10		

Студијски програм: Економија и одрживи развој
Назив предмета: Обновљиви извори енергије
Наставник/наставници: др Љиљана Б. Стошић Михајловић
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 6
Услов: Нема
Циљ предмета Циљ предмета Обновљиви извори енергије јесте да студентима пружи знања о карактеристикама, технолошким принципима и примени савремених система заснованих на обновљивим изворима енергије. Посебан акценат ставља се на разумевање еколошких, економских и техничких аспеката интеграције обновљивих извора у савремене енергетске системе. Предмет оспособљава студенте за анализу, планирање и процену одрживих енергетских решења која доприносе енергетској транзицији и смањењу негативних утицаја на животну средину. Студенти стичу теоријска и практична знања, која им омогућавају разумевање, планирање, организовање и контролу енергетских процеса у предузећу. Кроз теоријску елаборацију и примену савремених метода и техника, посебан циљ је да студенти развију способност аналитичког и иновативног приступа решавању практичних проблема у динамичном економском, енергетском и технолошким интензивном пословном окружењу.
Исход предмета Студенти по завршетку предмета разумеју принципе, потенцијале и ограничења различитих обновљивих извора енергије, као и њихову улогу у савременим енергетским системима. Оспособљени су да анализирају, димензионишу и процењују техничке и економске параметре система заснованих на соларној, ветро, геотермалној, хидроенергији и енергији биомасе. Студенти су у стању да самостално предлажу и оцењују одржива енергетска решења, уз критичко сагледавање утицаја на животну средину, регулаторних оквира и могућности интеграције у енергетску мрежу.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Увод у енергетику и одрживи развој: Основни појмови енергетике, глобални трендови, климатске промене и значај транзиције ка чистој енергији; Класификација извора енергије и место ОИЕ у енергетском систему: Разлике између обновљивих и необновљивих извора, потенцијали и ограничења; Основе енергетске ефикасности: Појам енергетске ефикасности, мере, технике и утицај на смањење потрошње енергије и CO₂ емисија; Соларна енергија: Сунчева радијација и соларни ресурс; Методе процене соларног потенцијала, географски и климатски фактори; Фотонапонски системи: Компоненте система, принцип рада, карактеристике и типови фотонапонских модула; Соларно термални системи: Колектори, системи за припрему топле воде, пасивна соларна архитектура. Енергија ветра: Основе и карактеристике ветропотенцијала; Фактори који утичу на производњу енергије, мерења и моделирање; Ветрогенератори и ветропаркови: Типови турбина, аеродинамика, планирање и интеграција у мрежу. Хидроенергија: Мале ХЕ, технологије и еколошки аспекти; Хидролошки параметри, типови постројења, утицај на животну средину; Биомаса и биогорива: Термохемијске и биохемијске конверзије, биогаз постројења, биодизел; Геотермална енергија: Примена нискотемпературних и високотемпературних система, геотермалне пумпе. Енергија из отпада; Системи за складиштење енергије; Интеграција ОИЕ у енергетску мрежу: Изазови варијабилности, паметне мреже, управљање енергетским токовима. Економски, регулаторни и политички аспекти ОИЕ: Инвестиције, трошкови, подстицаји, национални и европски оквир. Еколошки аспекти и процена одрживости ОИЕ система: Утицај на животну средину, LCA анализе, критичка процена улоге ОИЕ у енергетској транзицији. <i>Практична настава</i> Увод, методологија и софтвери; Упознавање са лабораторијском опремом, основним алатима и софтверима за анализу ОИЕ (prg. PVGIS, Homer, RETScreen); Основни прорачуни енергетске ефикасности; Израчунавање специфичне потрошње енергије, топлотних губитака и потенцијала за уштеду енергије у објектима; Прорачун соларног зрачења за конкретну локацију; Коришћење база података и софтвера за одређивање годишњег и месечног соларног потенцијала. Избор и димензионисање малог фотонапонског система; Одређивање броја панела, нагиба, оријентације и снаге инвертора. Мерење брзине ветра и анализа ветропотенцијала, процена енергетског приноса; Хидроенергија: прорачун мале ХЕ - одређивање протока, пада, снаге и производње; анализа могуће локације; Биомаса и биогаз: енергетски принос и моделирање постројења; Прорачун биогаз потенцијала и моделирање основне конфигурације постројења. Геотермални системи: прорачун топлотне пумпе; Одређивање топлотног оптерећења. Системи складиштења енергије – практични прорачуни; Димензионисање батеријског система, основни модели водоничних резервоара; Анализа случаја: Прорачун утицаја микросоларне електране на локалну дистрибутивну мрежу; основи управљања енергијом; Техничко-економска анализа ОИЕ пројекта, период повраћаја, анализа ризика; Завршни пројекат (презентација): Студенти раде и представљају мини-пројекат: избор једног ОИЕ система, техничко-економска анализа и процена одрживости.
Литература

1. Харис, Ц. (2011). *Економија животне средине и природних ресурса: савремени приступ*, Data Status, Београд ISBN: 978-86-7478-089-3
2. Стошић Михајловић, Јб. (2014). *Обновљиви извори енергије*, уџбеник, Висока школа примењених струковних студија, Врање
3. Ђукановић, С. (2009). *Обновљиви извори енергије – економска оцена*. AGM књига, ISBN: 8686411029
4. Шулић, М. (2022). *Обновљиви извори енергије*. AGM Књига, ISBN: 978-86-6048-035-6
5. Twidell, J., Weir, T. (2015). *Renewable Energy Resources*. Routledge (Taylor & Francis). Е-издање: 978-1-315-76641-6
6. Boyle, G. (2012). *Renewable Energy: Power for a Sustainable Future*. Oxford University Press, ISBN: 978-0-19-9545339 / 0199545332
7. Пожитков, А., Гугдел, Б. (2024). *Обновљиви извори енергије* (практични водич). Инфоелектроника, ISBN: 978-8680134543

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 30	
Методe извођења наставе			
Усмено излагање, презентације, дискусије, дебате, студије случајева, семинарски радови и пројекти.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	Поена
активност у току предавања	10	писмени испит	10
практична настава	5	усмени испт	35
колоквијум-и	30		
семинар-и	10		

Студијски програм/студијски програми: Економија и одрживи развој			
Врста и ниво студија: Основне струковне студије			
Назив предмета: Екологија и заштита животне средине			
Наставник: др Гордана Љ. Богдановић			
Статус предмета: изборни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема			
Циљ предмета Стицање основних знања о еколошким системима, насталим променама у природи, загађивању и заштити животне средине.			
Исход предмета Стварање тржишних услова за еколошке производе и услуге; за нове послове – простор за иновације и инвестиције; очување и унапређивање животне средине уз примену и спровођење светских стандарда квалитета и заштите животне средине.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Увод. Биосфера и њена организација. Основи токсикологије. Човек – фактор и мета загађења животне средине. Загађивање атмосфере. Бука. Загађивање земљишта. Загађивање чврстим отпаcima. Загађивање хране. Загађивање хидросфере. Радијација. Тератогенеза. Мутагенеза. Канцерогенеза. Ментално загађивање. Мониторинг и заштита животне средине. Мере и активности у заштити животне средине. <i>Практична настава</i> Узорковање ваздуха за анализу. Аналитичка метода за одређивање сумпор–диоксида у ваздуху. Одређивање чађи. Одређивање садржаја седиментне прашине у ваздуху. Одређивање садржаја угљен–моноксида у ваздуху. Одређивање тешких метала у животним намерницама применом ААС. Одређивање садржаја пигмената хлоропласта у ацетонском раствору. Одређивање садржаја редукујућих шећера. Одређивање количине укупних протеина у биљном материјалу. Одређивање количине аминокиселине пролин. Одређивање витамина Ц у животним намирницама. Одређивање активности пероксидазе и каталазе. Одређивање хлорида у земљишту.			
Литература 1. Г. Богдановић–Душановић, Д. Николић, Н. Манојловић, А. Миленковић, „Екологија – узроци и последице загађивања животне средине“, Висока школа примењених струковних студија, Врање, 2010. 2. Г. Богдановић, „Практикум из екологије и заштите животне средине“, Висока школа примењених струковних студија, Врање, 2015.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
Практична настава: 30			
Методе извођења наставе Метода усменог излагања, метода разговора, метода семинарских радова и метода демонстрације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	-
практична настава	5	усмени испит	30
колоквијум-и	50		
семинарски рад	10		

Студијски програм : Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Јавне финансије			
Наставник/наставници: др Владимир В. Костић			
Статус предмета: Обавезни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета Циљ предмета је стицање специфичних знања која су везана за функционисање јавних финансија. По завршетку процеса учења студенти ће знати да дефинишу значај измирења обавеза и њихов утицај на билансе предузећа, знаће да препознају све релевантне пореске облике као и рокове за измирење истих и последице везане за неплаћање истих. Студенти ће стећи функционална знања која ће им омогућити да успешно решавају конкретне пословне задатке везане за област јавних финансија.			
Исход предмета По завршетку процеса учења у оквиру предмета Јавне финансије, студенти ће моћи да дефинишу начине финансирања државе; да опишу и анализирају процесе обрачуна и плаћања пореза од стране привредних субјеката; да анализирају процесе опорезивања, пореског планирања и стратешког управљања пословањем предузећа; моћи ће да дефинишу и опишу порески систем у Србији.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Увод у јавне финансије. Фискална политика. Обим државне активности. Јавни расходи и функције јавних расхода. Јавна добра. Екстерни ефекти јавних расхода. Јавни приходи. Порези. Порез на доходак физичких лица. Порез на доходак правних лица (порез на добит предузећа). Порези на потрошњу. Порези на имовину. Остали фискални приходи. Јавни дуг и јавни зајам. Буџет и ванбуџетске институције. Фискални федерализам. <i>Практична настава</i> Циљеви, инструменти и функције фискалне политике; Економски ефекти фискалне политике. Аналитичке методе за оцену ефикасности јавне потрошње; Јавни расходи: појам, класификација, начела, узроци пораста и граница раста јавних расхода. Економске функције јавних расхода; Генеза, класификација и корисничке цене јавних добара. Екстерналије – појам, карактеристике, приватна и јавна решења за екстерналије. Јавни расходи у области здравства. Јавни расходи у области социјалног осигурања и социјалне помоћи. Јавни расходи у области образовања. Појам, развој, класификација јавних прихода; Порези: појам, карактеристике, терминологија, циљеви, принципи и ефекти опорезивања. Порез на додату вредност. Акцизе и царине. Таксе, доприноси, накнаде и други јавни приходи. Буџетски систем Републике Србије; Трансфери у Републици Србији.			
Литература 20. Тодоровић-Ђуровић Ј., Ђорђевић, М. (2019). <i>Јавне финансије: теорија и пракса</i> , Економски факултет Ниш 21. Вуковић, М. (2020). <i>Јавне финансије</i> , Висока пословна школа струковних студија Нови Сад			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Метода усменог излагања, метода разговора, метода семинарских радова и метода демонстрације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	30
практична настава	5		
колоквијум-и	45		
семинар-и	10		

Студијски програм: Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Рачуноводство			
Наставник: др Владимир В. Костић			
Статус предмета: Обавезни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета Стицање потребних знања из области рачуноводственог законодавства и међународних рачуноводствених стандарда и њихова примена у пракси као и приказ значаја рачуноводства као пословне дисциплине у савременим условима. Приказ инструментата двојног књиговодства и осталих структурних делова рачуноводства обухватајући пословне догађаје у производним и трговинским пословним субјектима, а у циљу израде сета финансијских извештаја, као продуката рачуноводства.			
Исход предмета Студенти ће бити упознати са рачуноводственим планирањем, анализом и контролом, кроз прикупљање, обраду и приказивање података о пословању организације и реалну процену могућег кретања пословних промена. Студенти ће овладати знањима из области Рачуноводства и бити оспособљени за самостална истраживања у поменутој области, а све у циљу пружања подршке у процесима доношења економских одлука.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Уводна разматрања. Биланси. Рачуни. Књиговодствена документа. Пословне књиге. Контни оквир. Инвентарисање. Закључивање пословних књига, Методологија финансијског рачуноводства, Основна средства, Материјал, недовршена производња и готови производи, Роба, Потраживања, Новчана средства, Капитал, Дугорочна резервисања, Обавезе, Расходи, Приходи, Финансијски резултат, Финансијска анализа. <i>Практична настава:</i> Биланс стања, биланс успеха; Књиговодствене промене. Врсте рачуна; Важнија књиговодствена документа. Контрола и контирање књиговодствених докумената; Одлагање и чување књиговодствених докумената. Дневник, главна књига и помоћне (аналитичке) евиденције; Исправљање грешака у пословним књигама. Инвентарисање и предзакључна књижења; Закључивање пословних књига и израда редовних и ванредних финансијских извештаја. Рачуноводствено обухватање сталних средстава. Рачуноводствено обухватање залиха (материјала, недовршене производње и готових производа). Рачуноводствено обухватање робе. Рачуноводствено обухватање краткорочних потраживања, пласмана; Новачана средства. Рачуноводствено обухватање капитала и дугорочних резервисања. Рачуноводствено обухватање обавеза. Рачуноводствено обухватање расхода, прихода и финансијског резултата. Рачуноводствено обухватање расподеле оствареног добитка и покриће губитка.			
Литература 1. Ј. Крстић, М. Јездимировић, Т. Ђукић (2019), <i>Финансијско рачуноводство</i> , Економски факултет, Ниш. 2. Г. Мрдак (2007), <i>Рачуноводство и пословна анализа</i> , ВШПСС, Врање, 3. Ј. Крстић, Т. Ђукић (2018), <i>Збирка задатака из финансијског рачуноводства</i> , Економски факултет, Ниш.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 45
Методе извођења наставе Комбинована, Метода усменог излагања, метода разговора и метода демонстрације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	30
практична настава	5		
колоквијум–и	45		
семинар–и	10		

Студијски програм: Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Мониторинг у животној средини			
Наставник/наставници: др Љиљана М. Ђорђевић, проф.с.с./ др Јована Џољић, виши предавач			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета Циљ предмета је оспособљавање студената за пројектовање мониторинга у свим сегментима животне средине, за примену различитих техника мониторинга у животној средини (вода, ваздух, земљиште, биодиверзитет), за овладавање м начинима и поступцима добијања; за анализу добијених информација о квалитету сегмената животне средине, , као и да разуме важност праћења стања животне средине.			
Исход предмета Исход предмета је способност студента да се користи стандардним поступцима, да одреди потрбу и сврху за мониторингом, режим и тип мониторинга, тумачи резултате мониторинга и доноси суд о квалитету животне средине што су битни елементи за рад у лабораторијама, привреди, инспекцијским службама и институтима. Студент је у стању да изведе све операције у оквиру мониторинга екохемијских параметара у складу са најбољом лабораторијском праксом: узорковање, припрема узорака, анализа узорака, обрада и интерпретација резултата мерења. Такође, студент је оспособљен да прати и анализира тренд промена параметара животне средине.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Увод. Појам и дефиниција, принципи и нивои мониторинга. Ко врши мониторинг и из којих разлога? Учесталост и изражавање резултата мониторинга. Теоријске основе мониторинга воде, ваздуха и земљишта. Одређивање потребне информације која се може добити мониторингом. Пројектовање мреже мониторинга (означавање локације за узимање узорака, одређивање шта је потребно мерити и прорачун учесталост узимања узорака). Документација о процедурама за прикупљање података и за извођење и објављивање информација. Системски мониторинг сфера животне средине. Индикатори стања животне средине. Мониторинг као алат за процену ризика. Интерпретација података и доношење одлука на основу резултата мониторинга. Дигиталне технологије у мониторингу: GIS, IoT, big data у праћењу стања животне средине. Национална и међународна легислатива. Извештавање у складу са директивама ЕУ и међународним стандардима. Интердисциплинарна улога мониторинга. <i>Практична настава</i> Узимање реалних узорака ваздуха, испитивање карактеристичних параметара, процена, анализа и праћење квалитета ваздуха на териорији града Врања. Посета акредитованој екотоксиколошкој лабораторији Завода за јавно здравље у Врању и/или Агенцији за заштиту животне средине у Београду. Узимање реалних узорака воде, испитивање карактеристичних параметара, процена, анализа и праћење квалитета вода на териорији града Врања.			
Литература Н. Живковић, „Мониторинг животне средине“, Факултет заштите на раду, Ниш, 2011. И. Гржетић, „Обезбеђење квалитета и управљање квалитетом на пројектима и задацима са аналитичком праксом“, Техника – Квалитет, Стандардизација и Методологија, Вол.2, 1-14, 2002. - Приручник за израчунавање мерне несигурности у лабораторијама, Ептиса, 2003. - Guide to the Expression of Uncertainty in Measurement, ISO, Geneva, 1993. - Guide for Determination of Detection Limit (DL) and Quantification Limit (QL), NETCHEM пројекат и Хемијски факултет УБ, 2018. - Министарство заштите животне средине, Агенција за заштиту животне средине. „Индикатори стања животне средине – кратак водич“. Београд, 2007. – онлајн издање - Михајлов, А. „Основе аналитичких инструмената у области животне средине“. ЕДУЦОНС Универзитет – Факултет заштите животне средине. 2011. - Белешке са предавања.			
Број часова	активне наставе	Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Комбиновано. Теоријска настава: Интерактивна презентација наставних тема. Практична настава: Експерименталне вежбе			
Оценазнања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	Поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	-

практична настава	15	усмени испит	30
колоквијум–и	50		
семинар–и	-		

Студијски програм : Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Банкарство			
Наставник/наставници: др Владимир В. Костић			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета Пружање знања о суштини банкарског пословања и савременим методама управљања у банкама и сродним финансијским организацијама. Упознавање са основним принципима и ризицима банкарског пословања, као и специфичностима кредитне и инвестиционе политике банака.			
Исход предмета Студент стиче знања о улози, функцијама и типологији банака, као и о кључним банкарским производима и услугама. Овладава основним принципима управљања активом и пасивом, процене кредитног ризика и регулаторног оквира банкарског пословања. Разуме механизме функционисања банкарског система и његову повезаност са финансијским тржиштима и привредом. Оспособљен је да примени стечена знања у анализи банкарских операција и решавању практичних проблема у банкарској пракси.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Појмовни аспекти банкарства. Институционални аспекти банкарства. Банкарске финансијске институције. Небанкарске финансијске институције. Банкарски систем Србије. Банкарски механизам. Каматни механизам. Банкарски послови. Банкарски биланси и агрегати. Управљање пасивом банака. Управљање активом банака. Кредитни пласмани. Учешће банака на финансијским тржиштима. <i>Практична настава</i> Појава и развој банака и науке о банкарству. Финансијски систем: појам, врсте, елементи, финансијски посредници. Врсте банака. Депозитне небанкарске институције, институционални инвеститори, финансијске компаније. НБС и пословно банкарство у Републици Србији. Суштина и функционисање банкарског механизма; Новац као специфична роба банака. Камата и каматна политика банака. Пасивни и активни банкарски послови. Биланси банака и банкарски агрегати. Пасива банака – депозитни, недепозитни извори и капитал банке. Ликвидност vs. профитабилност у контексту управљања активом банака. Пословна политика банака. Финансијско тржиште.			
Литература 22. Крстић, Б. (2003). Банкарство.Економски факултет, Универзитет у Нишу 23. Рачић, Ж. (2018). Банкарство. Висока пословна школа струковних студија Нови Сад			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Метода усменог излагања, метода разговора, метода семинарских радова и метода демонстрације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	30
практична настава	5		
колоквијум-и	45		
семинар-и	10		

Студијски програм : Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Алати и методе квалитета			
Наставник/наставници: др Дамјан М. Станојевић			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: нема			
Циљ предмета Упознавање и едукација студената са алатима и методама квалитета који данас имају најчешћу примену у реалном пословном окружењу.			
Исход предмета Оспособљавање студената за препознавање различитих алата и метода контроле квалитета као и прилика и места за њихову примену у реалном пословном окружењу. Анализа резултата њихове примене и способност предлагања даљих превентивних и корективних мера ради побољшања процеса.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Увод. Квалитет као глобални феномен. Међународни стандарди ISO 9000. Континуално побољшање. Основни алати квалитета. Издавање и начини приказивања података (Листа за прикупљање података, хистограм, кружни и линијски дијаграм). Основни статистички показатељи (Мере централне тенденције и мере дисперзије измерених резултата). Одређивање процента добрих комада и процента шкарта. Одређивање способности процеса. Метода контролних карата. Контролне карте за нумеричке карактеристике квалитета. Контролне карте за атрибутивне карактеристике квалитета. m-контролна карта, u-контролна карта. c-контролна карта. p-контролна карта. Одређивање стабилности и тачности процеса. Методе планова пријема. Једноструки планови пријема. Двоструки планови пријема. Нови алати квалитета (PDCA, QFD, FMEA). Браинсторминг. <i>Практична настава</i> Упознавање и едукација студената са алатима и методама квалитета на реалним примерима и индустријским процесима.			
Литература 1. Stojlković V., Uzunović R., Majstorović V. i dr. "Alati kvaliteta, ", CIM College i Mašinski fakultet u Nišu, 1995. 2. Д. Станојевић, "Управљање квалитетом - математичке релације, табеле и упутства за решавање задатака", Академија техничко-васпитачких струковних студија Ниш, Одсек Врање, 2021. 3. М. Станојевић, "Практикум из управљања квалитетом", ВТГШ, Врање, 2005.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	
Практична настава: 45			
Методе извођења наставе Метода усменог излагања, метода разговора и метода демонстрације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе		поена	
Завршни испит		поена	
активност у току предавања		5	
писмени испит			
практична настава		5	
усмени испт		30	
колоквијум-и		40	
.....			
семинар-и		20	

Студијски програм: Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Организационе промене			
Наставник/наставници: Др Сузана Т. Стојковић, предавач			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да студенти стекну потребна знања и практичне вештине из области планирања, управљања и спровођења организационих промена, као и да разумеју кључне факторе који утичу на успешну трансформацију организација у савременом динамичном окружењу. Студенти се оспособљавају да анализирају узроке промена, процене њихов утицај на организацију, примене различите моделе управљања променама и креирају стратегије које подстичу иновације, флексибилност и организациони развој.			
Исход предмета			
Студенти ће бити оспособљени да:			
☐ Препознају и процене ток организационих промена и догађаја у њему, разумеју узрок и природу организационих промена;			
☐ Препознају и анализирају изворе промена унутар и ван организације;			
☐ Креирају одговарајуће стратегије за управљање променама;			
☐ Управљају варијаблама органиационих промена у циљу побољшања перформанси организације;			
☐ Препознау типичне отпоре променама и начине њиховог превазилажења;			
☐ Развију критички приступ и способност доношења одлука у динамичном пословном окружењу.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Појам, значај и карактеристике организационих промена; Савремено пословно окружење; Типови и класификације промена; Узроци и покретачи промена; Промене и њихове последице; Модел организационих промена; Организациона структура и промене; Организациона култура и промене; Улога лидера у процесу управљања променама; Комуникација у процесу промена; Отпор променама; Методе за превазилажење отпора променама; Улога људских ресурса у току трансформације; Дигитална трансформација као тип организационе промене; Управљање променама и развој организације.			
Практична настава			
Управљање организацијом; Основни појмови везани за организационе промене; Класификација промена на конкретним примерима; Анализа покретача промена; Структурне промене; Културне промене; Лидерски стилови и промене; Канали комуникације; Технике за превазилажење отпора променама; Мотивација запослених; Дигитална трансформација – практични примери; Мерење успеха промена; Решавање конкретних проблема и задатака који се могу појавити у процесу управљања организационим променама; Анализе студија случаја.			
Литература			
1. Н. Јанићијевић, „Управљање организационим променама“, Економски факултет, Универзитет у Београду, Београд, 2021.			
2. И. Симић, „Основи организације“, Економски факултет, Ниш, 2010.			
3. Н. Јанићијевић, Б. Богићевић Миликић, М. Петковић, А. Алексић Мирић, „Организација“, Економски факултет, Београд, 2018.			
4. Н. Јанићијевић, „Организациона култура и менаџмент“, Економски факултет, Београд, 2013.			
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45		Практична настава: 45
Методе извођења наставе			
Метода усменог излагања, метода разговора и метода демонстрације. Студија случаја. Дискусије и проблемски оријентисана настава.			
Оценазнања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	20
практична настава	5	усмени испит	10
колоквијум–и	40		
семинар–и	15		

Студијски програм : Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Основе франшизног пословања			
Наставник/наставници: др Милица С. Станковић			
Статус предмета: Обавезни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета			
Упознавање студената са основама франшизног пословања, са акцентом на моделе франшизе, правне оквире франшизе, развој и управљање франшизним системом и франшизинг као стратегију интернационализације. Стицање знања о најуспешнијим франшизним системима који послују у нашој земљи и глобално и разумевање значаја франшизинга на примеру успешних франшизних предузећа.			
Исход предмета			
Студенти ће научити шта је суштина франшизног пословања и франшизног односа између даваоца и корисника франшизе. На основу практичних примера успешних франшизних предузећа, студенти ће стећи увид у франшизне уговоре и оперативне приручнике на којима се темеље франшизни системи. Студенти ће се упознати са тајнама успеха франшизног пословања и оспособити да формулишу, имплементирају и евалуирају франшизинг као стратегију интернационализације предузећа.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Франшизинг као пословни концепт; Макроекономски и микроекономски аспекти франшизинга; Франшизинг и привредни раст; Франшизинг и раст запослености: Развој и значај франшизних система; Типологија франшизинга; Правна основа франшизе; Франшизинг у Србији и свету; Предузетнички концепт франшизинга; Теоријски оквир франшизе; Принцинал-агент проблем у франшизингу: Агенцијска теорија и теорија оскудних ресурса у франшизингу; Друштвено одговорно пословање франшизних система; Иновације у франшизним системима; Улога савремене технологије у франшизингу; Франшизно пословање и електронска трговина; Интернационализација франшизних предузећа			
Практична настава			
Основе франшизинга; Историјски развој франшизинга; Предности и недостаци франшизног пословања; Учесници у франшизном послу; Даваоци франшизе; Корисници франшизе; Оперативни приручник; Е-фактор модел еволуције односа у франшизном систему; Менаџмент знања у франшизингу; Обука и едукација у франшизном систему; Корпоративна друштвена одговорност у франшизингу; Социјални франшизинг; Формулисање стратегије интернационализације у франшизним предузећима; Имплементација стратегије интернационализације у франшизним предузећима; Евалуација стратегије интернационализације у франшизним предузећима			
Литература			
24. Станковић, М. (2021). Франшизно пословање, Академија техничко-васпитачких струковних студија, Ниш. ISBN 978-86-81912-01-0			
25. Ерцег, А. (2017). Франшиза – начин покретања предузетничког потхвата и стратегија раста пословања, Економски факултет, Осиек. ISBN 978-953-253-146-6			
26. Barkoff, R.M., Fittante, J.J., Gardner, R.K., Selden, A.C. (2015). Fundamentals of franchising, American Bar Association. www.americanbar.org/content/dam/aba-cms-dotorg/products/inv/book/214580416/toc-5620152.pdf (помоћна литература)			
27. Chaplynska, Y., Pitera, V. (2020). SOME ECONOMIC ASPECTS OF FRANCHISING IN THE USA. Baltic Journal of Economic Studies. Vol. 5, pp. 183-188. https://www.researchgate.net/publication/339182808_SOME_ECONOMIC_ASPECTS_OF_FRANCHISING_IN_THE_USA			
28. IFA (2023). Franchising Economic Outlook, https://www.franchise.org/sites/default/files/2023-03/2023-Franchising-Economic-Report.pdf			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 30	
		Практична настава: 30	
Методе извођења наставе			
Усмена излагања, дискусије и дебате, интерактивна предавања и вежбе, презентације семинарских радова, анализа студија случаја.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе		поена	Завршни испит
поена			
активност у току предавања		10	писмени испит
практична настава		5	усмени испит
колоквијум-и		45	
семинар-и		10	

Студијски програм: Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Пословне перформансе			
Наставник/наставници: Др Сузана Т. Стојковић, предавач			
Статус предмета: Обавезни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета			
Циљ предмета Пословне перформансе је да студентима обезбеди систематско разумевање концепта мерења, анализе и управљања перформансама пословних система. Предмет пружа свеобухватно разумевање пословних перформанси као интегрисаног система, који обухвата финансијске и нефинансијске показатеље. Фокус је на економским, финансијским и оперативним показатељима успешности, моделима ефикасности, као и инструментима стратегијског управљања перформансама.			
Исход предмета			
Студент ће бити оспособљен да:			
☐ Разуме суштину и значај мерења пословних перформанси;			
☐ Примени финансијске и нефинансијске показатеље перформанси;			
☐ Израчунава и тумачи основне рацио показатеље;			
☐ Анализира пословну успешност предузећа;			
☐ Предлаже мере унапређења на основу синтетизоване анализе свих релевантних аспеката.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Појам и значај пословних перформанси. Перформансе и стратегија предузећа. Финансијски показатељи перформанси – основни концепти. Нефинансијске перформансе. Финансијске и нефинансијске перформансе: разлике и међусобна повезаност. Приступи мерењу успешности и савремени трендови управљања. Финансијски извештаји као извор података. Актуелни рацио показатељи. Показатељи профитабилности. Финансијско планирање и процена одрживости. Продуктивност и ефикасност процеса. Квалитет и TQM приступ. Перформансе управљања људским ресурсима (учинак, флукуација, компетенције). Маркетиншке перформансе. Логистичке и операционе перформансе. Иновације и развој као перформансе организације. Систем КРИ индикатора. Извештавање о пословним перформансама. Стратегијско унапређење перформанси – модели и технике.			
Практична настава			
Вежбање и утврђивање градива обрађеног на часовима предавања. Решавање конкретних проблема и задатака који прате теоријску наставу. Веза између стратегијског управљања и мерења перформанси. Израчунавање финансијских показатеља на реалним примерима. Мерење продуктивности и ефикасности процеса. Анализа квалитета и дефинисање мера побољшања. Анализа пословних перформанси по секторима. Benchmarking – поређење перформанси. Управљање ризицима и перформансе. Групне дискусије, игре симулација, рефлексije, излагање семинарских радова. Студије случаја.			
Литература			
1. Б. Крстић, „Управљање пословним перформансама предузећа“, Економски факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 2022.			
2. В. Домановић, „Стратегија и пословне перформансе предузећа“, Економски факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 2019.			
3. Б. Пешаљ, „Мерење перформанси предузећа-Традиционални и савремени концепт“, Економски факултет универзитета у Београду, Београд, 2016.			
4. В. Мировић, К. Мијић, Ј. Андрашић, Б. Калаш, „Перформансе пословања предузећа“, Економски факултет у Суботици, 2019.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	
		Практична настава: 45	
Методе извођења наставе			
Метода усменог излагања, метода разговора и метода демонстрације. Студија случаја. Дискусије и проблемски оријентисана настава.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе		поена	
Завршни испит		поена	
активност у току предавања		10	
писмени испит		20	
практична настава		5	
усмени испит		10	
колоквијум–и		40	
семинар–и		15	

Студијски програм : Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Основи моделовања у животној средини			
Наставник/наставници: др Лидија Стаменковић, сци Тијана Милановић			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета			
Стицање знања о теоријским основама моделовања загађујућих материја у животној средини као и практично примени ових модела и методама и алатима који се користе у пракси.			
Исход предмета			
По завршетку курса студенти стичу основна знања везана за националну и међународну законску регулативу из области заштите животне средине као и примену алтернативних модела за процену квалитета животне средине. Студенти ће стећи основна теоријска и практична знања о примени модела у области заштите животне средине, овладати савременим програмским пакетима који се користе за моделовање и управљање у областима заштите животне средине.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Законска регулатива у области заштите животне средине. Међународни стандарди у области управљања заштитом животне средине. Извори и процена емисије загађујућих материја. Акциденти. Неконвенционално загађење. Примењена информатика у области заштите животне средине. Базе података. Могућности коришћења информационих технологија у заштити животне средине. Вештачке неуронске мреже. Еколошко моделовање. Моделовање индикатора одрживог развоја. Моделовање атмосферске дисперзије загађујућих материја.			
Практична настава			
Развој модела у заштити животне средине, тестирање и валидација модела, софтверски алати за развој модела у области заштити животне средине, Примери примене модела у заштити животне средине (атмосфера, хидрологија, земљиште, биосфера).			
Литература			
1. Виктор Поцајт, Давор Антанасијевић: Одабрана поглавља у инжењерству заштите животне средине. Универзитет у Београду, Технолошко-металуршки факултет, Београд, 2018, ISBN 978-86-7401-353-2.			
2. Стаменковић Л. Ј., Предвиђање емисије гасовитих загађујућих материја на националном нивоу применом модела заснованих на вештачким неуронским мрежама. Универзитет у Београду, 2016.			
3. Антанасијевић, Д. З., Моделовање индикатора квалитета животне средине применом вештачких неуронских мрежа. Универзитет у Београду, 2014.			
4. Петер Норвиг, Стуарт Расел: Вештачка интелигенција – Савремени приступ. ЦЕТ, Београд, 2011, ISBN: 978-86-7991-297-8.			
5. Moses Eterigho Emetere, Esther Titilayo Akinlabi, Introduction to Environmental Data Analysis and Modeling, Springer Nature Switzerland AG 2020, eBook ISBN978-3-030-36207-2.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Теоријска настава, дискусије, семинарски рад, консултације.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	
практична настава	5	усмени испт	30
колоквијум-и	50		
семинар-и	10		

Студијски програм : Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Управљање ресурсима			
Наставник/наставници:др Светлана П. Трајковић			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета			
Оспособљеност за мерење и анализу утицајних чинилаца који опредељују положај организације посредством оптималне комбинације производа, цене и ресурса. Стицање знања из теорије фирме засноване на ресурсима, стицање знања о растућем значају нематеријалних ресурса, стицање основних знања о материјалним и финансијким ресрусима предузећа, као и о управљању укупним ресурсима предузећа.			
Исход предмета			
Оспособљавање за управљање ресурсима предузећа по врстама, оспособљавање за управљање укупним ресурсима предузећа преко интеграције ресурса, стицање вештина за комбиновање ресурса предузећа.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Увод у предмет. Основни појмови и послови из области менаџмента ресурса. Појам, карактеристике и врсте ресурса предузећа. Значај ресурса. Материјални ресурси. Енергетски ресурси. Информациони ресурси. Техничко-технолошки ресурси. Хумани ресурси. Обезбеђивање једнаких могућности запошљавања. Знање, информације и иновације као врста ресурса предузећа. Циљеви предузећа као интегратора хетерогених ресурса. Управљање нематеријалним ресурсима предузећа. Управљање финансијским и материјалним ресурсима предузећа. Управљање укупним ресурсима предузећа. Технике за управљање коришћењем ресурса.			
Практична настава			
Вежбање и утврђивање градива обрађеног на часовима предавања. Израда студија случаја. Групне дискусије, игре симулација, рефлексije, излагање семинарских радова. Решавање конкретних проблема и задатака који се могу појавити у пословима који прате управљање ресурсима.			
Литература			
1. Н. Фигар,Управљање ресурсима предузећ, Економски факултет у Нишу, Ниш, 2007. 2. Миленковић, С., Бошковић, Н. Ресурси у економској садашњости и будућности, Крагујевац: Економски факултет, 2011. 3. Б. Крстић Управљање пословним перформансама.- Крагујевац : Економски факултет Универзитета, 2022. 4. Љ. Стошић Михајловић, Менаџмент ресурса, ВШПСС, Врање, 2013.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Предавања се изводе комбинованом методом (ex catedra / case study). Теоријски наставни садржај излаже се методом “ex catedra” уз подршку рачунарских презентација. Једним делом, настава се изводи са “case study” методом, односно анализом карактеристичних случајева и примера, који допуњују теоријски садржај. Семинарски рад је обавезан за све студенте. Теме семинарских радова обрађују целокупан теоријски садржај предмета. Њихова одбрана је јавна. Наставу допуњују и примери из светске литературе и праксе.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	Поена
активност у току предавања	10	писмени испит	20
практична настава	5	усмени испт	10
колоквијум-и	30		
семинар-и	25		

Студијски програм : Економија и одрживи развој		
Назив предмета: Рурални развој		
Наставник/наставници: др Светлана П. Трајковић		
Статус предмета: Изборни		
Број ЕСПБ: 6		
Услов: Нема		
Циљ предмета Циљ предмета је да студентима омогући стицање теоријских знања и практичних вештина неопходних за разумевање и унапређење руралних подручја. Предмет оспособљава студенте за свеобухватно разумевање концепта руралног развоја, савремених политика, механизма подршке и модела одрживог управљања руралним подручјима. Студенти ће стећи знања о економским, социјалним, еколошким и институционалним аспектима развоја руралних подручја, као и о савременим приступима планирању, диверзификацији и унапређењу квалитета живота у руралним заједницама. Предмет подстиче развој аналитичких, истраживачких и пројектно-руководећих компетенција које су неопходне за осмишљавање и спровођење интегрисаних програма руралног развоја заснованих на принципима одрживости, инклузивности и економске ефикасности.		
Исход предмета По завршетку предмета студент ће бити у стању да: 1. Објасни кључне концепте и моделе руралног развоја. 2. Анализира структурне проблеме и потенцијале руралних подручја. 3. Разуме политике и инструменте подршке руралном развоју на националном и међународном нивоу. 4. Примени методологију планирања руралног развоја и управљања ресурсима. 5. Предлаже мере за диверзификацију економских активности у руралним срединама (агротуризам, креативне индустрије, енергетика). 6. Користи податке и аналитичке алате за процену развојних показатеља. 7. Самостално изради план развоја руралне заједнице/ пројектну идеју.		
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Појам, значај и мултидимензионалност руралног развоја. Демографске карактеристике и миграције. Институционални оквир руралног развоја. Економски системи руралних простора- пољопривредни сектор, рурално предузетништво, мала и средња предузећа. Социјални аспекти: образовање, запосленост, инфраструктура. Одрживи развој и заштита природних ресурса. ЕУ политика руралног развоја. Диверзификација руралне економије. Рурални туризам и креативне индустрије. Дигитализација и технолошке иновације у руралним срединама. Управљање пројектима руралног развоја. Практични модели успешних руралних стратегија. <i>Практична настава</i> Вежбање и утврђивање градива обрађеног на часовима предавања. Анализа развојних показатеља руралне општине. Студије случаја: добри примери домаће и стране праксе. Рад у групама : SWOT анализа руралног подручја. Групне дискусије, игре симулација, рефлексije, излагање семинарских радова. Посете локалним заједницама (опционо).		
Литература 5. Н. Богданов, Рурални развој и рурална политика, Економски институт, Београд, 2015. 6. Љ. Василевска, Рурални и регионални развој, Задужбина Андрејевић, 2006. 7. Ђурић, Рурални развој, Универзитет у Новом Саду, Нови Сад 2022.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе Предавања се изводе комбинованом методом (ex catedra / case study). Теоријски наставни садржај излаже се методом “ex catedra” уз подршку рачунарских презентација. Једним делом, настава се изводи са “case study” методом, односно анализом карактеристичних случајева и примера, који допуњују теоријски садржај. Семинарски рад је обавезан за све студенте. Теме семинарских радова обрађују целокупан теоријски садржај предмета. Њихова одбрана је јавна, чиме се увежбавају технике комуницирања и креативност. Наставу допуњују и примери из светске литературе и праксе.		
Оцена знања (максимални број поена 100)		

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	Поена
активност у току предавања	10	писмени испит	20
практична настава	5	усмени испт	10
колоквијум-и	30		
семинар-и	25		
Начин провере знања могу бити различити наведено у табели су само неке опције: (писмени испити, усмени испт, презентација пројекта, семинари итд.....			
*максимална дужна 2 странице А4 формата			

Студијски програм : Економија и одрживи развој			
Назив предмета: Привредно право			
Наставник/наставници: др Андреј Митић			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов: Нема			
Циљ предмета			
Циљ предмета је да студентима пружи основна теоријска и практична знања из привредног права. Обухвата правна обележја привредних друштава, њихово оснивање, управљање и престанак, као и посебан фокус на уговоре у привреди — њихову природу, структуру, врсте и улогу у пословном промету. Поред тога, предмет обрађује банкарске послове и хартије од вредности. Студенти треба да усвоје знања о различитим облицима привредних субјеката и кључним правним аспектима пословних уговора, банкарских операција и финансијских инструмената у савременој привредној пракси.			
Исход предмета			
Студент треба да разуме правни положај привредних друштава и прописе који утичу на њихово пословање, као и регулативу уговора робног промета, банкарских послова и хартија од вредности. Кроз предмет стиче практичне вештине примене правних знања у оквиру одрживих пословних пракси и разумевање специфичности уговорних односа и финансијских инструмената. На крају, оспособљава се за самостално састављање појединих уговора и попуњавање специфичних робних и новчаних хартија од вредности.			
Садржај предмета			
Теоријска настава			
Појам и предмет привредног права. Индивидуализација привредног друштва. Заштита интереса привредног друштва. Поједине форме привредних друштава. – ортакчко и командитно друштво. Поједине форме привредних друштава – акционарско друштво и друштво са ограниченом одговорношћу. Управљање привредним друштвом. Друштва за осигурање, задруге и јавна предузећа. Уговори робног промета. Уговори о продаји робе. Специјални уговори у привреди. Уговори о превозу. Банкарски послови. Хартије од вредности. Меница. Обвезнице, складишница.			
Практична настава			
Правни субјективитет привредног друштва. Организационо-правни аспекти привредног друштва. Правна заштита и одговорности у привредном друштву. Особености ортакчког и командитног друштва. Особености акционарског друштва. Особености друштва са ограниченом одговорношћу. Правни аспекти уговора у робном промету. Општа обележја уговора о продаји робе. Закључивање уговора о продаји робе и битни елементи. Правни аспекти специјалних уговора у привреди. Уговори о превозу: врсте и правни оквир. Банкарски послови: класификација и основне карактеристике. Хартије од вредности: врсте, правни оквир и карактеристике. Менице и чекови: правна природа, елементи и пословне радње. Обвезнице и складишница: практична примена и пословне трансакције			
Литература			
Царић, С., Витез, М., Дукић Мијатовић, М.,& Веселиновић, Ј. (2016). <i>Привредно право</i> . Универзитет Привредна академија, Нови Сад.			
Васиљевић, М. (2019). <i>Компанијско право – право привредних друштава</i> . Правни факултет, Београд.			
Закон о привредним друштвима. („Службени гласник РС“, бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014, 5/2015, 44/2018 и 95/2018, 91/2019, 109/2021 и 19/2025).			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 45	Практична настава: 30
Методе извођења наставе			
Усмено излагање, презентације, дискусије, дебате, студија случајева, семинарски радови.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава	5	усмени испт	30
колоквијум-и	45		
семинар-и	10		

Студијски програм: Економија и одрживи развој	
Назив предмета: Стручна пракса	
Наставник: др Сузана Стојковић	
Статус предмета: Обавезни	
Број ЕСПБ: 3	
Услов: Нема	
Циљ Стручна пракса има за циљ да студентима омогући: повезивање стечених теоријских знања из области економије и одрживог развоја са конкретним пословним процесима у производним, трговинским или услужним организацијама; непосредно или посредно сагледавање функционисања економских, финансијских, логистичких и организационих подсистема, као и целокупног система пословања у контексту одрживе употребе ресурса; стицање практичних искустава у реалном пословном окружењу у коме ће студент моћи делимично или у потпуности да развије своју професионалну каријеру, са посебним нагласком на примени принципа ефикасности, одговорности и одрживости у економском систему.	
Очекивани исходи Студенти ће се упознати са практичним решењима појединих задатака из области економије и одрживог развоја, кроз директно укључивање у реалне пословне активности предузећа. Са циљем стицања увида у примену теоријских знања у пракси, студенти ће обављати одговарајуће послове у производним, трговинским или услужним организацијама, пратећи економске параметре пословања, одрживост процеса и рационално коришћење ресурса. Током праксе студенти ће сагледавати макроекономске показатеље и макроекономска кретања релевантна за рад предузећа, анализирати финансијске токове, тржишне услове и организационе процесе. Уз стручну подршку и систематско анализирање прикупљених података и информација, студенти ће усвајати процедуре за решавање конкретних пословних и економских задатака, као и развијати способности за примену одрживих и економски ефикасних решења у пракси.	
Садржај стручне праксе Организација и вођење фирме, са фокусом на примену економских принципа и одрживог управљања ресурсима; Планирање и припрема пословања производних и услужних организација, укључујући анализу трошкова, ефикасну алокацију ресурса и примену концепата зелене економије; Ток сировина, материјала, енергије и информација у производном систему, са нагласком на оптимизацију материјалних и енергетских токова, ефикасност и смањење негативног утицаја на животну средину; Ток информација, средстава транспорта и робе у трговинској или услужној делатности; Техничка и документациона подршка реализацији делатности, кроз рад на оперативним, рачуноводственим, финансијским и административним документима; Прилагођавање средстава унутрашњег организовања проширењу капацитета фирме, уз анализу економске оправданости и утицаја на одрживи развој; Анализа новчаних токова и праћење финансијских промена, укључујући процену ликвидности, солвентности и финансијске стабилности; Ток и обрада рачуноводствено-финансијске документације; Анализа, синтеза и предвиђање решења из области економије и предузетништва, кроз идентификацију проблема, процену алтернативних опција и избор економски и еколошки најисплативијих стратегија; Овладавање методама, поступцима и процесима истраживања из области развоја производа, тржишта, производње и организације, уз примену савремених аналитичких алата; Развој комуникационих способности и спретности у области вербалног, невербалног и писменог комуницирања, ради ефикасног пословног наступа и рада у тимском окружењу; Поштовање етичког кодекса менаџера, укључујући принципе професионалне одговорности, транспарентности и одрживог пословања; Решавање конкретних проблема из области економије и одрживог развоја.	
Број часова	90
Методе извођења наставе Менторски, интерактивно, практично, демонстративно.	
Оцена знања (максимални број поена 100) Редовност похађања и активно учешће у раду: 10 поена. Дневник стручне праксе (инжењерски пројектни задатак): 60 поена. Одбрана Дневника стручне праксе: 30 поена.	

Студијски програм: Економија и одрживи развој
Назив предмета: Предмет завршног рада
Статус предмета: Обавезни
Број ЕСПБ: 4
Услов: Положени испити
Циљеви завршног рада Предмет завршног рада има за циљ дефинисање и истраживање практичних проблема у области економије и одрживог развоја, прикупљање релевантне литературе и припрему студента за израду и одбрану завршног рада.
Очекивани исходи Предмет завршног рада оспособљава студенте да самостално обављају истраживање у области економије и одрживог развоја. Студенти су оспособљени да уоче проблем истраживања и уз примену одговарајуће литературе дефинишу методе и технике истраживања ради добијања резултата, њихове анализе и доношења одлуке о могућим решењима проблема.
Општи садржаји Избор фирме или институције у којој се врши истраживање; анализа макроекономских показатеља; идентификација практичног проблема у одабраној фирми или институцији; прикупљање неопходних података; анализа добијених података; дефинисање прелиминарног решења проблема истраживања уз консултације са наставником.
Методе извођења Менторски рад, консултације, самостални истраживачки рад студента.
Оцена (максимални број поена 100) Припрема истраживања: 50 поена Излагање нацрта истраживања: 50 поена

Студијски програм: Економија и одрживи развој
Назив предмета: Завршни рад
Статус предмета: Обавезни
Број ЕСПБ: 5
Услов: Положени испити и Предмет завршног рада
Циљеви завршног рада су: Циљ писања и одбране завршног рада је да студент интегрише и примени стечена знања у решавању конкретних проблема у одговарајућој стручној области. Студент треба детаљно да разради одређену тему из дате области, те да се оспособи за праћење литературе и самосталан истраживачки рад, уз примену одговарајуће методологије. Завршним радом студент треба да покаже да је стекао способност да изложи материју и кључне закључке.
Очекивани исходи Писањем и одбраном завршног рада студент доказује да је овладао знањима и стекао компетенције потребне за самосталан рад у решавању теоријских или практичних проблема, уз употребу одговарајућих научних метода и инструмената. Студент је оспособљен да прикупи, обради, структурира и презентује сазнања из литературе релевантне за одређену тему, односно да примени знања стечена обрадом литературе и покаже како се неки конкретан проблем може решити. Завршни рад може да се integriше и реализује у оквиру одговарајућих истраживачких пројеката из области економије и одрживог развоја.
Општи садржаји Завршни рад је самосталан рад студента којим студент показује способност самосталног истраживања, као и способност да сопствени истраживачки процес и реализовано дело писано и усмено образложи и брани, уз вођство ментора. Кроз израду завршног рада студент приказује примену стечених знања на решавање конкретног проблема из праксе. Теме су мултидисциплинарне, студент израђује идејни пројекат који садржи циљеве и задатке његовог рада, планиране методе и технике које би користио, инструменте за прикупљање података уколико ради истраживање. Студент припрема завршни рад у форми која садржи следећа поглавља: увод, теоријски приступ, методологију рада, резултате и дискусију резултата, закључак, списак литературе, прилоге. Након израде завршног рада студент приступа јавној одбрани.
Методе извођења Менторске консултације. Самосталан рад студента.
Оцена (максимални број поена 100) Садржај и карактеристике рада: 50 поена. Излагање рада: 50 поена.